A vintage car, possibly a Chevrolet, is driving through a river in a desert canyon. The car is green and yellow. The river is surrounded by rocky banks and steep, reddish-brown cliffs. The sky is blue with some clouds.

7MSCH- ALLAH!

✱
GENNEM
SNE OG VAND
I PERSIEN

Se artiklen side 16

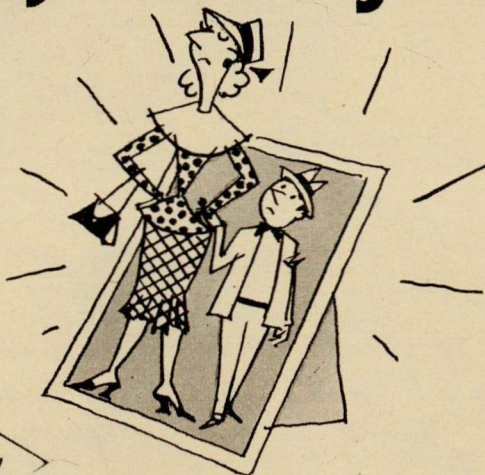
Samvirke

NR. 14, 1958 . 15. AUGUST

BETAL DERES SKAT MED ...
OPSPARING

ningdommens NU drejer det sig om penge

● ... min skat vokser, og for hvert år bliver det vanskeligere at foretage den opsparing, der skal til, hvis jeg skal have chancen for engang med tiden at få mit eget ... Af brev fra LANDBRUGSMEDHJÆLPEN

♣ Ganske vist vokser skatten, men det gør Deres indtægt da sikkert også, og der er endvidere det lyspunkt, at vi i de sidste år har fået flere skattebegünstigede opsparingsformer, som De og enhver, der har lyst til at spare op, bør søge nøje oplysning om i banken.

Vi har tidligere omtalt *præmieopsparingskonto* og *indekskonto for pristalsreguleret aldersopsparing*. Men også i

den for nylig vedtagne skattelov er der „muligheder“ – om end disse ikke kan siges at være baseret på sparernes fri vilje.

Ifølge denne lov skal alle ugifte under 25 år fra og med 2. halvdel af indeværende skatteår vælge mellem *enten* at opspare et beløb af samme størrelse som indkomstskatten til staten *eller* at betale en tillægsskat på 25 % af samme beløb.

Eksempel: Vi forudsætter, at Deres statsskat er på 400 kr.

De kan da vælge at betale

ENTEN

400 kr. til staten
plus 400 kr. til Deres egen bankkonto

ELLER

400 kr. til staten
plus 100 kr. ekstra til staten („ungdomsskatten“)

De kan altså opnå en gevinst på 100 kr. ved at spare 400 kr. op.

Det opsparede beløb må først udbetales, når kontohaveren fylder 30 år. Dog kan beløbet frigives, hvis kontohaveren gifter sig eller etablerer selvstændig erhvervsvirksomhed.

Der er sikkert ingen tvivl om, at langt de fleste unge mennesker vil foretrække at spare op frem for at betale ekstraskat. For de unge, der sparer op i *Andelsbanken*, vil der ydermere være en tilskyndelse hertil i, at denne opsparing (lige så vel som præmieopsparingen, der i år er fornyet for sidste gang) giver fortrinsret til et af bankens meget fordelagtige *etableringslån*.

Med andre ord: De slår to fluer med ét smæk, hvis De vælger opsparingen i *Andelsbanken* i stedet for „ungdomsskatten“

tal med

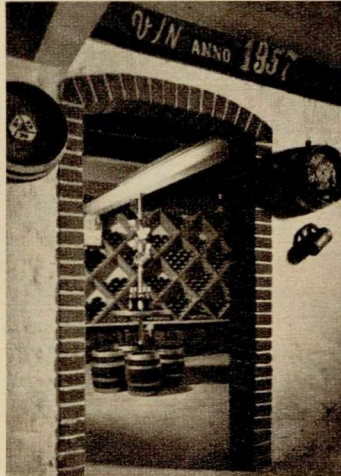
ANDELSBANKEN

L * A * N * D * E * T R * U * N * D * T

46 Ringhøj
34 Holstebro Viborg 45
Vejle Skive 59

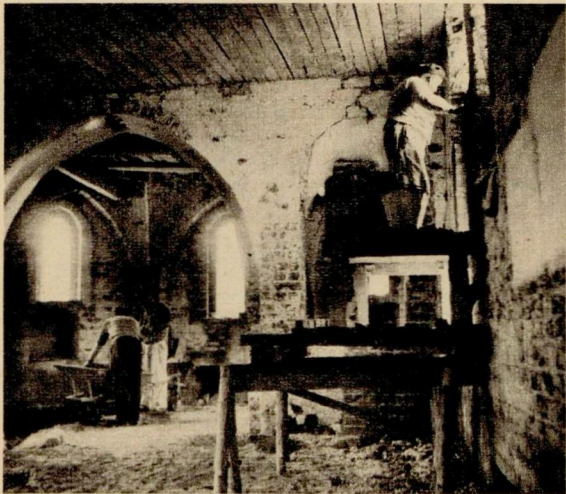
HUSMØDRE PÅ ASKOV. I sommer har FDB's oplysningsafdeling for anden gang holdt husmoderuge på Askov højskole. Der var 60 deltagere – men der står stadig 100 på venteliste! Gennem foredrag og diskussioner behandlede husmoderproblemer og emner med tilknytning til andelsbevægelse. Billedet her viser en gruppe af deltagere; stående yderst til venstre ses husholdningskonsulent Mette Sandahl fra FDB's oplysningsafdeling og helt til højre næstformanden i FDB's oplysningsråd, fru Lis Rasmussen, Vitved.

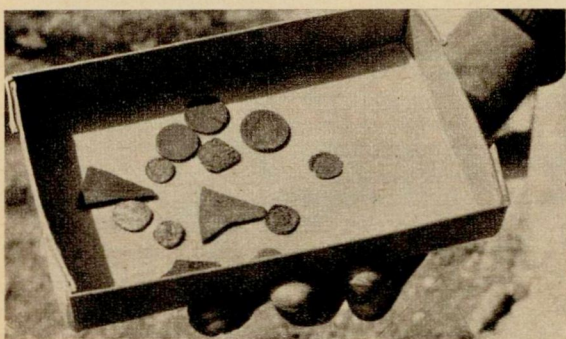
BRUGS MED VINKÆLDER. Som en kundeservice har Karise brugsforening omdannet nogle lagerlokaler til denne smukke vinkælder.

HVILKEN VEJ SKAL VI? Naturligvis drager ungdommen ud, uanset om sommeren bringer sol eller regn. Men undertiden kan det knibe at blive klar over, om den ene eller anden vej skal vælges, og så holdes der krigsråd omkring et generalstabskort.

PENGE UNDER KIRKEGULVET. I Allested på Fyn har håndværkere som led i en gennemgribende restaurering af kirken fjernet såvel dens ydre som dens indre „skal“, og tilbage er nu kun de nøgne mure. Gulvet er brækket op, og al jorden herunder bliver omhyggeligt sigtet for at drage eventuelle gamle minder frem, og man har blandt andet fundet gamle mønter og skår, der ses herunder. Efter restaureringen skal kirken udsmykkes i en nutidig, abstrakt stil af maleren Gustav Hjortlund.

Æggekone. Forretningsdrivende i gaden Houmeden i Randers vil skænke byen en statue af „Konen med æggene“, der skal opstilles på torvet. Kunstnerinden Anne Brügger ses her med udkastet til statuen.

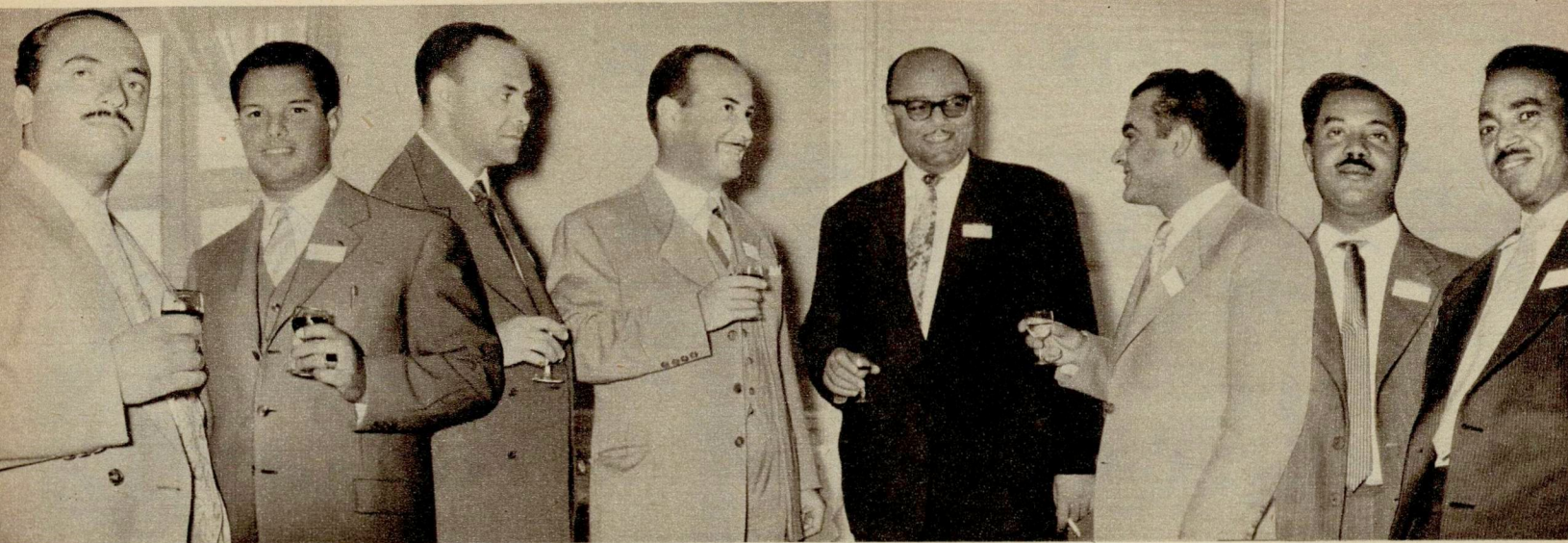
FOLKEAKTIER. Med afgjort held har man i den nybagte købstad Skjern rejst en industrigård ved aktietegning blandt borgerne. Blandt fagforeningsmedlemmer er således tegnet aktier på 25 kr. stykket. Første afdeling ses herunder, og til venstre er arkitekten i samtale med en håndværker.

FUNKTIONÆR-LØN. Katten her er en af de 18, der er „funktionærer“ i den gamle landsby ved Odense. Lønnen består i et måltid tre gange om ugen – resten må kattene selv bjerge sig i form af mus.

TO GODE VENNER. Uglemanden i Århus, fotograf Andreasen, er landskendt. Han og hans ugle følges ad overalt i byen, mens de sludrer med hinanden, og om natten sover de i samme seng. De har også været i fjernsynet, og fremmede i byen siger ofte til turistbureauet: Må vi se uglemanden!

Fra verdenspolitikens urocentrum til kursus i Danmark

For sjette gang samles i sommer repræsentanter fra såkaldte underudviklede lande til et kursus i andelsvirksomhed i Danmark. På trods af alle nationale og religiøse modsætninger er det lykkedes at samle deltagere fra blandt andet netop de lande, der i særlig grad er i det udenrigspolitiske brændpunkt: Den forenede arabiske Republik, Irak, Iran, Israel, Jordan, Libanon o. s. v. – Dette internationale kursus, der er arrangeret af den danske regering ved regeringsudvalget for teknisk bistand i samarbejde med FN og den internationale arbejdsorganisation, varer i fem uger, og fra åbningen på Schæffergården i Gentofte bringer vi disse billeder, der fra venstre viser: Al Hani, Jordan, Ahmed Hadeiri, Libyen, Ahmed Haddad, Tunis, Georges Papadopoulos, Grækenland, Naguib Attala, Ægypten, Gerassimos Moussouris, Grækenland, El Anbia samt Abdel Hamid, begge Sudan.

De henter styrke og selvtillid

DET er naturligvis allerede en stor ting, at det internationale andelskursus på Schæffergården i een skolestue kan samle folk fra Grækenland og Tyrkiet, fra Israel og dets arabiske fjendelande, fra Irak og Jordan, fra Ægypten og Sudan, ja snart sagt fra alle de nationer i det nære Østen, hvor krige, krigstrusler, opstande, terrorisme og national blodhævn af enhver art præger både politik og dagligt liv. Noget godt er der vel altid i, at personer, der er vænnet til at betragte hinanden som karrikerede fjender, her taler sammen i fred og ro.

Men hvad kan der ellers komme ud af sådan et kursus? vil mange danske andelsmænd sikkert spørge med en god del skepsis. Er vilkårene i Danmark og i de tyrkiske bjerge, på Libyens sandsletter og i Sudans sumpe ikke så forskellige, at de veltilrettelagte studieture til danske andelsforetagender og guldkornene fra den fremragende stab af kursuslærere nødvendigvis må blive af samme virkning som en enkelt øl i den arabiske ørken – herlig nok i øjeblikket, men ikke af stor positiv betydning for den videre fremmarch.

Større endnu bliver tvivlen vel endda, når man ser, at næsten samtlige deltagere i det nu løbende kursus som i de fleste tidligere er regeringsembudsmand – smukt betitlet som departementschef, generaldirektør, superintendent, supervisor etc. og utvivlsomt hver for sig personligt vel

kvalificerede, men jo efter dansk målestok ikke just naturlige repræsentanter for en folkelig bevægelse.

At kursus alligevel er af betydning for andelsbevægelsen i de pågældende lande kan man vist bedst vise med et par uddrag af, hvad tidligere kursusdeltagere – også fra såkaldt underudviklede lande – har sagt og skrevet om deres udbytte. De lægger ikke skjul på, at den danske andelsbevægelse kan forekomme vanskelig at efterligne direkte, men – siger de – *selv, hvor det, vi har set i Danmark, ikke uden videre kan tilpasses eller overføres, vil disse ting frembyde et mål at stræbe efter, noget, der kan henvises til og sammenlignes med. Dette vil altid være af betydning for selvtillid og styrke, når man møder udfordringer i arbejdet med andelsbevægelsen, og det vil være en solid basis for opmuntring. Fra den danske andelsbevægelses lange udviklingstid, dens overvundne vanskeligheder og dens nuværende stærke stilling har deltagerne fået dette udbytte.*

Ud af de iagttagelser af forskellige slags andelsforetagender, som man har gjort i Danmark, studiet af deres opbygning og virksomhed vil der for deltagerne utvivlsomt med tiden kunne udkrystalliseres mere håndgribelige tanker, som vil være af praktisk nytte for dem. Værdien af kendsgerninger og tanker ligger jo ofte ikke i dem selv, men i den stimulans og bekræftelse, som de kan give, i de nye

tanker, som de altid opvækker og fremmer.

Herudover fremhæver deltagerne især endnu to ting som meget værdifulde:

For det første, at samværet mellem folk fra forskellige nationer uundgåeligt må bidrage til mellemfolkelig forståelse. (I adskillige lande, ikke mindst de i år repræsenterede, vil andelsbevægelsen nok også vise sig at have en ikke helt upåkrævet virkning i retning af at fremme fordrageligheden indenfor grænserne.)

For det andet, at kursus skaber en række personlige kontakter, som i vid udstrækning holdes levende efter deltagerens tilbagevenden til hjemlandene.

Alt dette kan måske synes så temmelig vagt og holdt i almindeligheder, men den kritik rettedes vel også mod noget af det, de danske andelspionerer sagde i sin tid, og det var dog omkring deres syner og tanker, at den andelsbevægelse voksede op, som er med til at forme nutidens Danmark. Trods de hundrede års forskel i tid, trods den endnu større forskel i vilkår og trods det, at kursusdeltagerne er udgået af helt andre kredse i deres folk end de danske foregangsmænd, er det dog en fælles tone, der klinger, når en talsmand fra et af orientens lande kan formulere ord som disse: *I Danmark som i ethvert andet land, hvor andelsbevægelsen findes, er denne en bevægelse, der får sin mening, sine retningslinier og sin bevægende kraft fra folket – folkets behov, dets mangeartede viljer, ønsker, håb, indstillinger, bestræbelser og fordomme – folket, som har bygget den op og må holde den oppe.*

Hvis kursusdeltagerne blot kan give en sådan overbevisning videre, når de nu forlader Danmark, må både omkostninger og besvær ved dette arrangement vel siges at være retfærdiggjort.

BYER og VEJE BREDEDER SIG

Mange tusinde hektarer tidligere landbrugsjord
bindes for stedse af beton og mursten – men
det tabte vindes ind igen fra hav og hede.

BYERNE breder sig ud over landet. Hvert år skyder nogle kilometer nye veje sig ud i landskabet, og de bliver hurtigt kantet med tusinder af nye beboelseshuse. Andre steder belægges tidligere agerjord med en tyk skal af beton: Det er flyvepladsernes umådelige startbaner, nødvendiggjort af jet-alderen.

Som landbrugsland betragtet bliver Danmark således stadig mindre! Og det gælder især i egnen omkring København, hvor en stærk udflytning fra storbyen har fundet sted i den sidste snes år. En opgørelse, som fornylig blev foretaget, gav syn for sagn: Der er nu kun 1527 landmænd tilbage indenfor Københavns amts grænser – af 1¼ million indbyggere!

Det er store forandringer, der er sket bare indenfor den forløbne del af indeværende århundrede. Endnu i 1896 var der helt godt med landmænd i selve staden København, omend dog ikke indenfor voldene: Byen havde 216 hektar ager og eng, det vil sige nær ved en tiendedel af dens samlede areal.

Hvis man tæller Frederiksberg og Gentofte med, så havde hele hovedstaden endnu for et halvt århundrede siden, i 1907, 39 procent af sit samlede areal liggende som landbrugsjord, og for hele hovedstadsområdet – omfattende tillige en snes forstadskommuner – var det præcis to trediedele af arealet, der endnu på det tidspunkt blev dyrket som landbrugsjord. I 1956 gjaldt dette kun for en fjerdedel af hele hovedstadsområdets areal, og i København-Frederiksberg-Gentofte endda kun 3,2 procent af arealet.

Nogle vil måske ved disse tal undre sig allermest derover, at der altså stadig er en smule landbrug tilbage i hovedstaden. Det er trods alt ikke rub og stub, som er opslugt af byggeri og vejanlæg og sportspladser.

En tredobling på 50 år

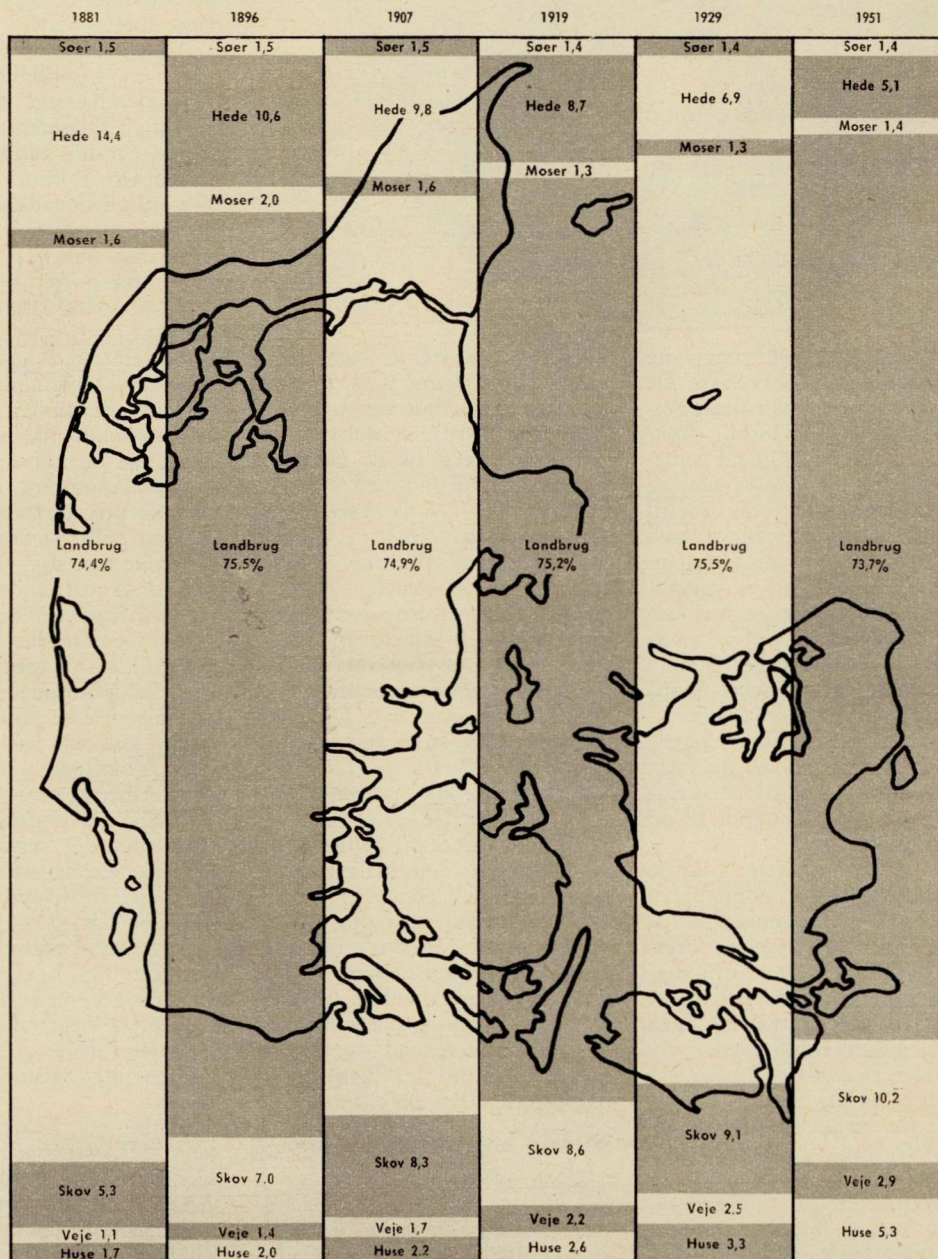
Der er ellers beslaglagt mange hektarer god jord til disse formål. Endnu i 1907 var kun ca. 4400 hektarer af det samlede areal indenfor Københavns amts grænser optaget af bebyggelse, gårdspladser, sportspladser o. lign. – i 1951 var det tre gange så meget, nemlig 12.900 hektarer. De private havers areal er samtidig steget fra 4000 til 10.000 hektarer; veje og jernbaner beslaglagde dengang knap 2700 hektarer, men nu mere end 7500 hektarer indenfor dette område. Det eneste, der er så at sige uforandret, er søer og moser: 4000 hektarer.

Ja, for hele landet gør denne udvikling sig naturligvis gældende, at agerjorden må afgive stump for stump til mere bymæssige anvendelser. Veje, jernbaner og bebyggelse, som i 1881 kun udfyldte 2,8

procent af Danmarks samlede areal, beslaglægger nu 8,2 procent af vort land.

Alligevel har vort landbrug kunnet hævde sig nogenlunde arealmæssigt. Landvindingen har givet titusinder af hektarer ny landbrugsjord. Og siden 1881 er Danmarks hedearealer formindsket med ca. 350.000 hektarer – også en stor del heraf er gået til landbruget, men meget er også beplantet med skov. Danmarks skovarealer er mere end fordoblet siden 1881, i Jylland er de tredoblet.

I de allersidste år er vort landbrugsareal formindsket med en halv snes tusinde hektarer om året; byer og veje synes altså nu at brede sig over landet i et stærkere tempo, end landbruget kan holde, dér hvor det skal indvinde nyt land fra hav og hede. Men endnu bruges de tre fjerdedele af Danmarks jord til landbrug. Og der findes vel en grænse for byernes vækst og for vejnettets udbredelse?

SADAN BRUGER VI DANMARKS JORD. Man får her et indtryk af, hvordan de forskellige anvendelser af Danmarks jord forholder sig til hinanden. Bebyggelse, veje og skov har siden 1881 gjort et godt indhug på landbrugsarealet, men dette har alligevel kunnet holde en uforandret andel af landets samlede areal (omkring 75 procent, altså tre fjerdedele), navnlig fordi heden forsvinder.

JUSTITSMINISTEREN

Den 8. september 1908 begyndte som en festdag i København. De to danske kongedøtre, enkekejsersinde Dagmar af Rusland og dronning Alexandra af England ventedes til landet. Flagene vajede, og hovedstadens honoratiorens drog til Toldboden i ordener og stiveste puds. Inden aften var feststemningen forvandlet til uhyggefølelse, og landet over talte man kun om eet: excellensen *Alberti*, en af de mest indflydelsesrige mænd i dansk politik og økonomi, indtil for 3 måneder siden landets alsmægtige justitsminister, havde meldt sig for underslæb og falsk til et beløb af 15 millioner kr. – i vore dages mønt svarende til op mod 100 millioner.

Den 57-årige Peter Adler Alberti indfandt sig i politivagten på Københavns Domhus lidt før middag. Den vagthavende overbetjent bød med yderste ærbødighed gehejmekonferensråden en stol og ville næppe tro sine egne øren, da Alberti roligt sagde:

– *Det er en anmeldelse. Jeg har gjort mig skyldig i falsk og bedrageri for meget betydelige beløb. Vil De være så venlig at tage rapport over mig...*

Statsministeren, I. C. Christensen, og kongen blev underrettet under selve modtagelsesfestligheden på Toldboden. I. C. Christensen sagde senere, at det sortnede for hans øjne. Affæren kostede et par måneder senere regeringen livet, og der rejstes rigsretssag mod

såvel I. C. Christensen som indenrigsminister *Sigurd Berg*. Rigsretten (som ikke har været i funktion siden) frifandt statsministeren, mens Berg fik en bøde for svigtende agtpågivenhed.

Moral. Jeg kender ingen anden moral end straffeloven... sagde Alberti engang. Det blev opfattet som en ungdommelig flothed, men de fleste af dem, der har studeret personen Alberti, mener, at det rent bogstaveligt var sandheden. Han kunne simpelthen ikke se forskel på ret og uret. *Danmark er*, sagde han ved en anden lejlighed, *et vidunderligt lille land hvor man kan gøre alt, hvad man vil – bare man gør det.*

At han fik så rig lejlighed til at praktisere denne livsfilosofi, skyldtes til dels en arvet position. Hans far, højesteretssagfører C. C. Alberti havde siden før grundlovens gennemførelse været en af de mest respekterede ledere indenfor Bondevennerne og siden indenfor Venstre, i mere end 40 år uafbrudt valgt ind i folketinget af Sorøkredeens landbefolkning.

30-årig højesteretssagfører...

Først og fremmest var han dog kendt som den mangeårige formand for Den sjællandske Bondestands Sparekasse, og den ubestridte leder af denne kasses pionerindsats for landbostandens økonomiske rejsning.

Det påstås, at den gamle Alberti før sin død sagde til tillids-

mændene i sparekassen: *Hvad I så end gør, tag for Guds skyld ikke min søn til formand.* Om dette nu er en anekdote eller ej, så blev Peter Adler Alberti 36 år gammel valgt til faderens efterfølger. Det var imidlertid ikke kun som sin fars søn. Selv hans modstandere anerkendte, at han var en fremragende jurist. Han blev højesteretssagfører allerede da han var 30 år, og stiftede Østifternes Brandforsikring for mindre Landejendomme samt en smøreksportholding, der fik tilslutning fra 150 mejerier. Yderligere drev han omfattende forretninger med ejendomme, et teglværk og endnu flere foretænder.

Tilsyneladende blomstrede alt om ham. I virkeligheden var de regnskabsmæssige resultater, han forelagde, baseret på en svindel så grov, at den kun var mulig, fordi Alberti i kraft af sin stærke personlighed var enevældig leder af både smøreksportholdingen og af sparekassen.

Smøreksporten betalte – finansieret af sparekassen – mejerierne forskudsvis for det leverede smør, som derefter solgtes i England. Allerede i løbet af det første år viste det sig imidlertid, at de indkomne beløb ikke var i stand til at dække de udbetalte – endsige de kæmpesummer, Alberti brugte til sine private formål. I de tyve år, han holdt svikmøllen gående, tilvendte han sig – samtidig med, at han steg til landets højeste poster – ialt ca. 8,7 millioner kr. af foreningens midler. Deraf gik de 6,6 mill. kr. til spekulationer i amerikanske guldminer med lokkende navne som *The golden Cup* – formuer, som var kastet ud af vinduet. Yderligere 1 mill. kr. pumpede Alberti i sit danske teglværk, som også gav underskud. Når her til lagdes det regulære handelskab, nåede eksportforeningens underskud efterhånden op over 15 millioner kr.

Regnskabsmæssigt skjultes underskudet ved hjælp af falske ugeafregninger med forhøjede indtægter fra England, og ved at der indførtes store opdigtede rente- og kommissionsindtægter i bøgerne.

Dette gav naturligvis kun et bogholderimæssigt bedre resultat, men ikke flere penge i kassen, og Alberti greb derfor til at sælge los af sparekassens obligationsbeholdning, mens han samtidig foreviste revisorerne en falsk erklæring om, at obligationerne i god behold lå deponeret i Privatbanken. Både bankens underskrifter og stempel eftergjorde svindleren selv –

stemplet ved hjælp af et legetøjs-trykkeri med gummibogstaver. Det blev senere fundet i hans pengeskab, der iøvrigt kun indeholdt en håndfuld skillemønt og en skarpladt browning, som Alberti alligevel ikke turde bruge, da det kom til stykket.

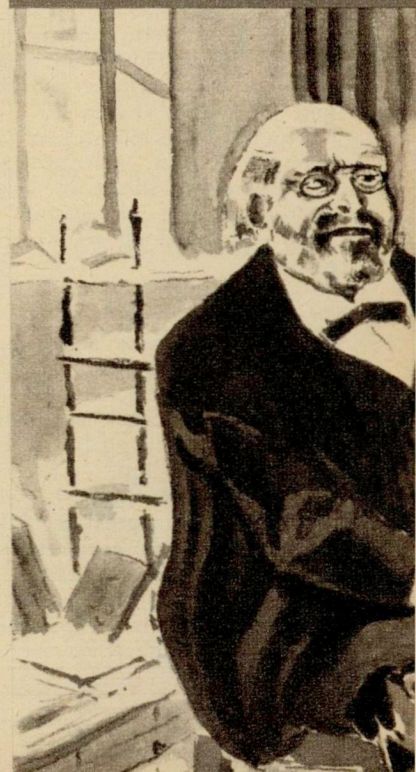
... tog pengene ...

Sparekassens tab kom op på over 7 millioner kr. For at skjule det, fremstillede han falske kontokuranter, der udviste kolossale tilgodehavender i England, og yderligere optog han hvert år umiddelbart før regnskabsafslutningen uhyre veksellån i England og lod pengene gå ind i kassen – et par uger.

Det vidner om en næsten utrolig arbejdskraft, at Alberti kunne holde hele dette apparat i gang – det krævede jo, at han aldrig tilod sig en syge- eller feriedag – og samtidig bestride hvervenerne som folketingsmand og minister. Politik var ham i virkeligheden uendelig ligegyldig, når den ikke kunne tjene hans private interesser. Da redaktøren af hans blad *Dannebrog* en gang søgte at få opklaret ministerens standpunkt til et afgørende politisk spørgsmål, den kommunale valgret, lod svaret: – *Jeg g'ir fanden i den kommunale valgret.*

Allerede fra starten af sin poli-

DER VAR

tiske løbebane lagde Alberti hæmningsløs opportunisme for dagen. Han kom ind i Folketinget ved at slå Hørup i Køgekræden, og det lykkedes kun i kraft af højres stemmer. Derpå sluttede han sig til de venstremænd, som arbejdede for et forlig med Estrup, men svigtede dem i sidste øjeblik og gik så energisk ind for det modsatte standpunkt, at han var selvskrevet til at indtræde i systemskifte-regeringen sammen med I. C. Christensen og Hørup.

Hans synspunkter var så reaktionære, og hans administration i den grad præget af ren vilkårlighed, at han snart blev ministeriets mest angrebne mand. Injurie-sags-anlæg flød fra hans skrivebord bogstaveligt talt i hundredevis. Undertiden forsøgte han ganske koldblodigt at kvæle et modstanderblad ved at påføre det så mange injuriersager, at alene sagsomkostninger og sagførersalærer skulle trykke det økonomisk i knæ. Lotterikollektioner, biografbevillinger, embeder, lønnede bierhverv og skilsmisse-dispensationer var for ham blot midler til begunstiggelse af venner eller bestikkelse af fjender.

Han gav tilladelse til anlæg af galopbanen – i nærheden af nogle af hans egne grunde, som derved steg i værdi. Han tog biografbevillingen fra „filmkongen“ Ole Olsen under påskud af, at filmoptagelsen af løvejagten på Elleøre i Roskilde Fjord havde været dyrplageri, men i virkeligheden for at begunstige en af sine venner med

bevillingen o. s. v., o. s. v. Megen umage for at tilsløre den slags dispositioner gjorde han sig sjældent. Da en departementchef en dag hævdede, at nogle af Alberti foreslåede medlemmer til skatte- og vurderingsråd var ganske uanvendelige, allerede fordi de praktisk talt ikke kunne skrive dansk, svarede Alberti med et bredt smil: – *Tværtimod, det viser, at de ikke giver sig af med skriverads, men er, som de skal være, praktiske folk.*

Dog var han næppe så upopulær, som oppositionspresen lod forstå. Han havde, siger forfatteren Otto Rung, på forhånd den traditionelle tykkemands favor hos publikum. Han var godkendt som den berømte kagespiser med den mægtige appetit. Hver dag sås han efter sin kontortid på Glyptotekskafeen, hvor han fortærede mindst seks kager med creme og flødeskum. Han var fræk, jovial, gemtylig, slagfærdig og rask til vitser på en talerstol.

... „livsvarig excellense“ ...

Angrebene på ham i rigsdagen drejede sig mest om det stødende misbrug af ministerielle beføjelser og om hans lovforslag – bl. a. den berygtede genindførelse af pryglestraffen. Det var jo imidlertid småtingene på Albertis synderegister, og så længe kampen førtes om disse udenværker, tog Alberti stormløbene med elefantagtig ro og uforskammet arrogance, hvad enten det var socialdemokraten Borgbjerg, den radikale Ove Rode

I næste måned er det 50 år siden, Danmark rystedes af den mest opsigtsvækkende kriminalsag i landets nyere historie: Det afsløredes, at den nyligt afgåede justitsminister P. A. Alberti havde begået falsk og bedrageri til et efter datidens forhold helt eventyrligt beløb. Artiklen her fortæller både om mennesket Alberti og om forbryderen Alberti.

eller den konservative Laur. Birck, der førte an.

Hans tilbagevisning af angrebene var så overbevisende, at I. C. Christensen, mens kampagnen var på sit højeste, lånte ham 1½ million kr. af statskassen – til imødegåelse af eventuelle ekstraordinære udtræk af sparekassen, forklarede Alberti. I sommeren 1908 blev I. C. Christensen ganske vist nødt til at lade Alberti falde som minister, da flere og flere sluttede sig til Edvard Brandes' dom: Justitsministeren gør justitsministeriet til en børs for smarte forretninger. Udnævnelsen af Alberti til gehejmekonferensråd, „livsvarig excellense“, understregede imidlertid, at afskedigelsen kun var et politisk betonet træk.

Enkelte vidste dog godt, at der var noget galt med justitsministerens pengesager. De vekselselsaktioner, Alberti gennemførte omkring regnskabsårets afslutning, var efterhånden blevet af et sådant format, at de ligefrem påvirkede pengemarkedets kurser, og flere finans eksperter havde temmelig nøje regnet ud, hvad grunden var – allerede et par år, før Alberti meldte sig.

Et halvt årstid før katastrofen blev redaktøren af Albertis blad opsøgt af en bekendt indenfor veksellererbranchen, som fortalte, at Alberti havde begået kolossale underslæb og dækket dem ved at sælge sparekassens obligationer. Redaktøren gik til Alberti, men denne smilede blot og sagde med fuldkommen rolig stemme: *Skal vi så ryge en god cigar?*

Uden denne selvbeherskelse havde han forlængst været afsløret. Et par gange forlangte tillidsmænd i sparekassen at se obligationsbeholdningen. Den ene gang klarede Alberti sig med en sludder om, at man jo måtte have en hel flyttevogn til alle de papirer. Den anden gang tog han den sårede maske på og sagde: *Hvis De ikke stoler på, at obligationerne ligger i Privatbanken, så har De ikke tillid til mig mere, og så kan jeg ikke fortsætte som formand.* Der blev ikke talt mere om obligationerne.

Selv den dag, da en pågående henvendelse fra Nationalbanken slog spillet over ende, og Alberti foretog den tunge vandring til politikammeret, glippede selvkon-

trollen kun på eet punkt: To gange den formiddag, med en times mellemrum, gik han til den samme barber og lod sig barbere ...

Det tog to år at føre sagen til ende. Alberti ville gerne pynte på sine forbyrdelser, og intelligensen var der stadig ikke noget i vejen med. Ofte forudså han længe i forvejen forhørsdommerens skaktræk og kunne så, når angrebet endelig kom, med et hånligt smil sige: *Det har jeg allerede svaret på for fire måneder siden. Assessoren bedes slå op i protokolken for den 10. oktober i fjor ...*

Udfaldet var dog givet. Dommen, som blev afsagt juleaften 1910, lød på lovens maksimumsstraf: 8 års tugthus.

... et fortidsminde ...

Da Alberti blev benådet for det sidste års tid og løsladt i 1917, havde verdenskrigen og andre rystelser gjort affæren til et afbleget fortidsminde. Mens folk i 1908 havde spytet efter I. C. Christensen på gaden og rejst sig demonstrativt op, når han kom ind i en sporvogn, kunne Alberti nu ganske uforstyrret gå sine vante ture gennem byen. Sygdom og fængselsopholdet havde afmagret hans mægtige korpus, så han, siger Otto Rung, *lignede en bedaget og højt fortjensfuld emeritusmand, der nu var afgået som emeritus.* Han var så forandret, at I. C. Christensen ved første øjekast ikke kunne kende ham igen, da han opsøgte den tidligere statsminister for at bede ham om ikke at bære nag. *Jeg bærer ikke nag til nogen, heller ikke til Dem,* svarede I. C., *bed De Gud om at forlade Dem.* Alberti kom dog ikke længere end til entrédøren.

Han ernærede sig beskedent som kontormand og senere som indehaver af et bilvaskeri. Han var en jævnlig gæst ved hestesportsbanernes totalisator, men spillede beskedent med 1- og 2-kroner som indsats. Det var unægtelig noget andet end den gang, han satte millioner på The golden Cup i Rhodesia. Til gengæld var pengene nu hans egne.

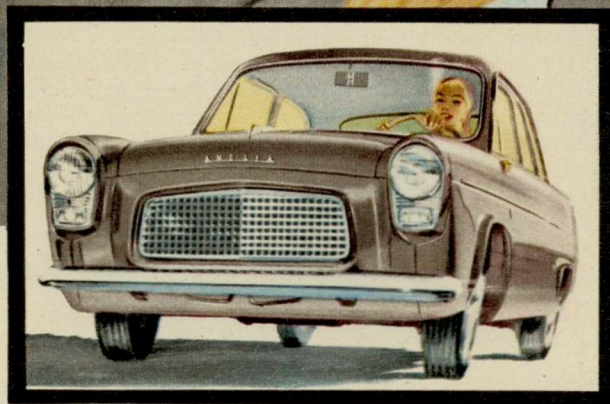
I 1932 – dagen efter sin 81 års fødselsdag – blev Alberti påkørt af en sporvogn, og tre dage efter døde han.

KAJ CHRISTIANSEN

STORFORBRYDER

Maleri af Alberti under et forhør. Vildmandsskægget lagde han sig til i fængslet „for at virke mere afskrækkende på dem deroppe“ – d.v.s. retspersonalet.

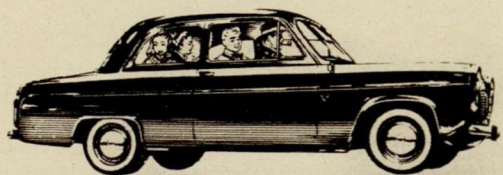

Også De bli'r så glad for

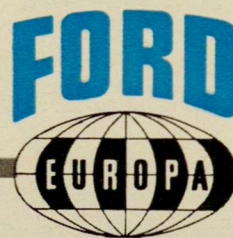
FORD ANGLIA

Hvor der er Anglia, er der også glade ansigter! Der er glæde hos yngre og ældre, hos voksne og børn. For Anglia har *det*, som alle ønsker: den store vogns skønhed, komfort og acceleration til den lille vogns udgifter.

Derfor er Anglia blevet den store succes, og derfor har Ford sat produktionen i vejret for at følge med efterspørgslen. Også De bli'r glad for Anglia. *De kan få den NU – så hvorfor vente?* Tal med den nærmeste Ford forhandler.

ANGLIA ... bilen der kun tales godt om.

FRA DAUGBJERG DAAS til Kongenshus Hede

ALEX SETHÉR.

Istidslandskab i nærheden af Daugbjerg Daas.

DAUGBJERG DAAS ligner et vældigt muldvarpeskud, der er skudt op af den jyske jord, og herinde bor den berømte trolld. Han var den fornemste af alle de jyske vætter og kunne næsten hamle op med klintekongerne på Stevns og i Møns klint. Han var grumme klog og ikke uvenligt indstillet overfor mennesker, hvis kravlet bare viste ham tilbørlig høflighed. Der går mange sagn om den gode, gamle bjergmand i Daugbjerg Daas, og Jeppe Aakjær, som efter Blicher blev denne egns digter, skrev sit digt om ham:

Der kam en trolld fra
Daabjærgdojs:
Klump – Dump! Hump – i
– Skump!
med øwn så glown som
væskildsblojs (valborgblus),
for han mått ha brændvin
far awten.

For nåren trolld begynd å drikk,
Klump – dump! Hump – i
– skump!
så tøster han waar end kow
og krikk,
der trækkes te trow om æawten.

Dejligt er landskabet her omkring Daugbjerg Daas, lyngskrænter soler sig, og lune bittesmå plantager samler varme. Fyrretræerne har bidt sig godt fast og ser ikke ud til at ville slippe taget. Hist og her blomstrer gyvel, denne stædige og tålmodige plante, de fattige egnes træ, der glæder mennesker med sin gyldne pragt. En gammel postembedsmand fortalte mig engang, hvordan han på lange embedsrejser gennem Jylland havde strøet gyvelfrø ud fra kupévinduet for at få gyvel til at gro på jernbaneskrænterne. Og nu gror gyvelen helt fint også der, så hans anonyme plantningsarbejde har nok ikke været forgæves.

Hist og her ser man kalken skinne igennem jordoverfladen, og man ved, at dybt nede under jorden snor grubernes gange sig. Mange af dem er glemt, ingen ved, hvor langt de strækker sig. Men hvis de underjordiske er her endnu, så har de husplads nok under jorden. Her ligger gange, som ingen kender, indgangen til dem er styrtet ned for århundreders siden. Her holdt røverne til i de gamle dage, og de kom åben-

bart godt ud af det med de underjordiske.

Fra de ældste dage tilhørte Alheden kronen, men det hindrede ikke bønderne i at bruge den til fåreavl og hente lyng til brændsel. Og der var færdsel over heden til Karup, som i de tider var en hel lille købstad, et valfartssted med en berømt helligkilde. Langvejs fra kom de syge dragende og toede sig i kilden, mens de påkaldte den hellige jomfrus navn. Efter reformationen mistede kirken sin betydning, og nu er der kun et beskedent kirkehus tilbage af den store gamle kirke. Herremanden på Aunsbjerg rev størstedelen af kirken ned. Helligkilden holdt op at rinde, efter sagnet fordi en mand havde vasket sin blinde hests øjne med dens vand og således vanhelliget den.

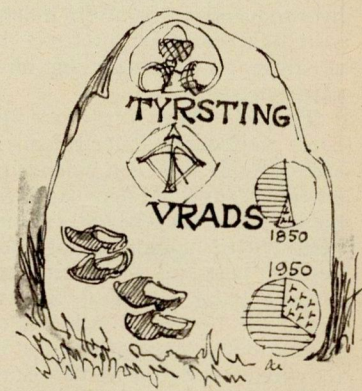
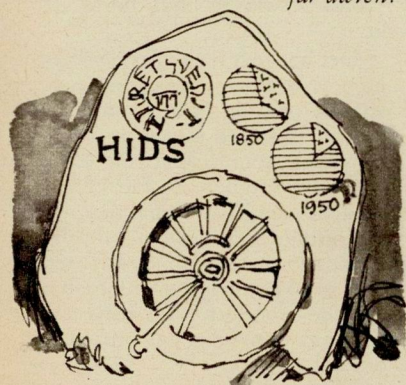
Her på randen af Alheden ved „den tungt henskridende Karup å“, som Aakjær digtede om af sit fulde digterhjerter, opnåede på reformationstiden den katolske sognepræst hr. Mourids Poulsen berømmelse over det ganske land. Han mente, at den vaklende katolicisme trængte til et mirakel – og snart rygtedes det, at Mariabilledet i Karup græd af sorg over de vantro lutheranere. Folk strømmede til for at se statuen græde, og en skønne dag kom også herredsfogden og et par lutherske landsdommere fra Viborg. De afslørede, at præsten havde fyldt

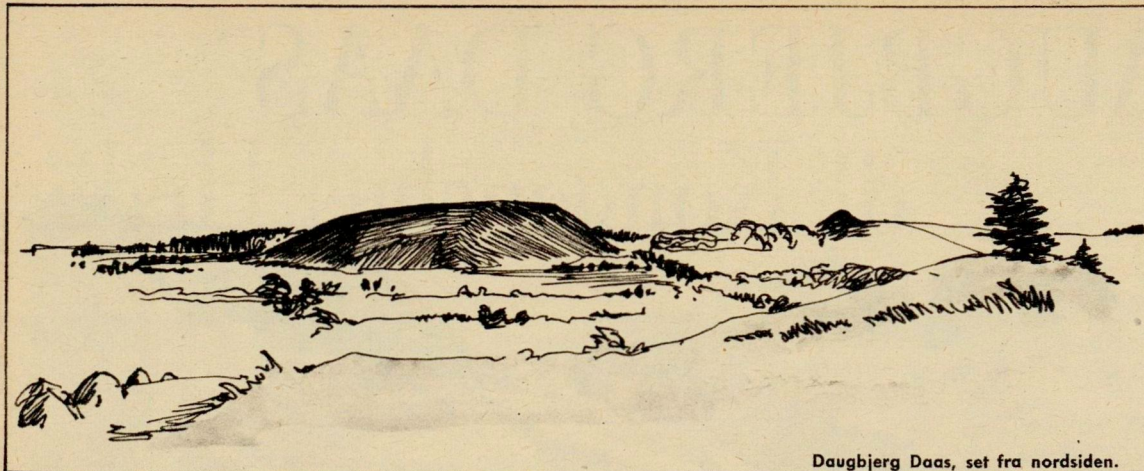
dens hoved med vand, som sivede ud gennem øjenhulerne. Man kan læse om begivenheden i det lutherske stridsskrift „Peder Smed og Adser Bonde“.

Den jagtglade Frederik d. II gjorde Alheden og de tilstødende heder til kongelig vildtbane, og der syntes på den tid at have været et rigt dyreliv – mod øst var der store skove. Der blev udsendt en forordning, der truer med strenge straffe, hvis nogen vovede at nedlægge kongens vildt.

Men fjender, der i århundreders løb rykkede op gennem Jylland, respekterede hverken kongens skove eller hans vildtbane.

Stenen herunder og den til venstre på siden viser fremgangen i hedeopdyrknngen i de to herreder.

Daugbjerg Daas, set fra nordsiden.

De huggede rask løs, når de havde brug for træ, og de gik lystigt på jagt, hvor der var vildt at finde. De mange krige ruinerede landet, misvækst gjorde sit, og man begyndte at overveje, om de store jyske hedestrækninger mon ikke kunne opdyrkes. I 1723 udstedte regeringen en forordning, der lovede dem, der ville bosætte sig på heden, gratis jord og bolig, og i tyve år fritagelse for skatter og tiender. Der var ingen, der meldte sig.

Nogle år senere prøvede en mecklenborgsk kaptajn Ludvig von Kahlen sin lykke. Med støtte af staten byggede han en gård på Resen hede, der var en del af Alheden. Kongenshus kaldte han den i al ærbødighed, men i dag er der ikke andet tilbage end navnet. Von Kahlen sloges i en halv snes år med sand og lyng, så gav han op, og agrene groede i hede igen. Han havde kæmpet meget stædigt og heroisk med den magre jord. Han døde som chef for garnisonen i Fladstrand, det nuværende Frederikshavn.

Og nu begyndte man at hverve udlændinge til at bosætte sig på heden. I 1759 kunne man i en avis i Pfalz læse en opsigtsvækkende bekendtgørelse om, at enhver, der havde lyst til at udvandre, blev indbudt til at rejse til Danmark, hvor den danske konge havde besluttet at lade de ubeboede egne i Jylland opdyrke og stillede jord til rådighed for enhver indvandrer. Samtidig indbød man også bønder fra Hessen til at drage til Danmark og blive gårdejere der.

Tyskerne kom dragende på deres pindevogne, eller ridende – efter sigende kom een ridende på en tyr. Mange af dem var vagabonder, som ikke havde den ringeste lyst til at bestille noget, og de blev jaget ud af landet igen. De andre tog fat på at opdyrke heden, de boede i jordhytter og levede mest af kartofler. Kartoffeltyskere var det navn, danskerne

gav dem. Kartofflen var dengang foragtet, den regnedes ikke for menneskeføde, men kunne kun bruges til at opfodre svin.

Hvor må de have slidt, disse tyske kolonister! Med hvilken taperhed tog de ikke kampen op med lyngen. Sejgt, årtier efter årtier, brød de hede, gravede grøfter, merglede, fod for fod erobrede de deres agre. Jordhytterne blev til smukke, små gårde, kartoffellagrene blev til kornmarker. De voksede sammen med egnens øvrige befolkning, de blev danske. Går man ind på Frederiks kirkegård kan man på gravstederne læse de gamle tyske navne. Og det slår en, hvor mange af navnene man kender. Deres børn har kunnet gøre sig gældende på mangfoldige områder.

Men det var ikke blot de tyske kolonister, der gjorde det hårde arbejde. Heden har haft mange, mange pionerer. Jeg taler med en af dem, han vil ikke have sit navn nævnt, for han bryder sig ikke om at komme i „avisen“.

Han er anden generation af hededyrkere. For mangfoldige år siden købte hans far et stykke hede og begyndte at bryde den. Han havde ingen heste, men måtte spænde sine to køer for ploven. Det gjorde jo, at de ikke gav videre mælk, men det var vigtigere at få jorden i drift.

– Jeg husker, som min far og min mor sled. Han var oppe med solen og sidst i seng, jeg mindes knap nogen sinde at have set ham ledig. Vi børn måtte hjælpe med, så snart vi kunne krybe, om ikke andet, så var der fårene at se til. Får var os en god hjælp i de gamle dage her på heden. Hoser bandt vi hver ledig stund.

– Led I nød?

– Vi levede svært nøjsomt, men kosten fik vi da i rigeligt mål, for den, der arbejder, skal også have føden. Men da min far lukkede sine øjne, var det en god gård på tyve-tredive tønder land.

– Og så tog du fat?

– Å ja, vi fik jo også brækket en hel del mere hede op, siger han beskedent. – Men nu gik det et bitte korn nemmere. For vi havde heste og bedre redskaber, vi sad ikke så hårdt ved det. Og nu har min søn gården. Der ligger endnu en snes tønder land udmark og venter på ham.

Tre generationers arbejde har det altså kostet at dyrke jorden op, få den i drift, bygge gården, som den nu ligger der i sin lune have med smukke velholdte længer.

– Det må da kaldes en slægtsgård, siger jeg.

– Jo, det kan vel endelig siges, smiler han. – Men jeg har set, hvordan de nu pløjer hede med de store jordfræsere. Ak, bitte

børn, om vi havde haft sådan en plov! Men det var andre tider den gang, og vi lærte at skønne på vor fremgang, for vi havde betalt for den med vort slid.

Kongenshushede er fredet, og det er godt det samme. For når man ser ud over den flade, mørke hede, så ved man, hvordan Alheden så ud i gamle dage. Vist er heden smuk, når lyngen blomstrer. Vist ejer den sin mørke, melankolske poesi. Men Jyllands heder var ødemarker, nu er de blevet bolig for mennesker.

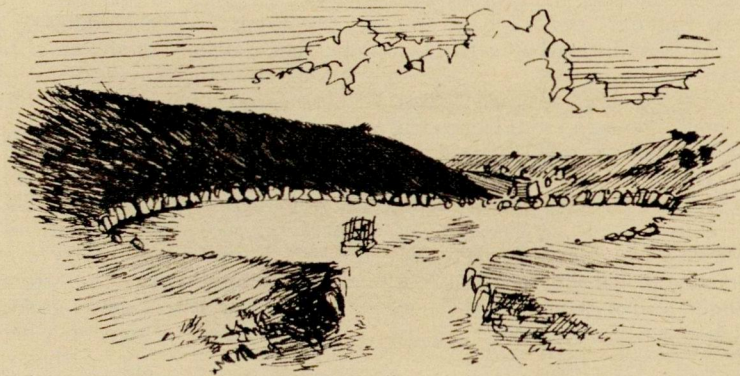
Her ved Kongenshus var det, man prøvede at skabe en park for rensdyr. Det var en forfatter Johs. Bech, som havde fået den tanke, at rensdyr kunne leve af lav fra den jyske hede. Med den største energi kæmpede han for sin idé. Han fik stiftet en „Forening for rensdyravl på den jyske hede“. Han mente, at der var plads til ca. 100.000 rener på heden. Direktøren for landbohøjskolen i Oslo så anderledes på det. Han hævdede, at renerne ikke kunne trives i Danmark – de ville simpelt hen dø. Men Bech fik ved hjælp af en dansk købmand i Hamborg købt hede ved Kongenshus, og en flok rener blev bragt til landet fra Norge. Hele foretagendet vakte stor opsigt og endte sørgeligt nok, for det viste sig, at den norske videnskabsmand havde haft ret: renerne trivedes ikke, de blev angrebet af renpest, og måtte slås ned. Det var under den første verdenskrig, og de slagtede rener blev lavet til gullasch og sendt til de tyske soldater, som spiste dem i skyttegravene.

Nu findes der en anden park her ved Kongenshus, nemlig mindeparken for hedens opdyrkere. Den ligger smukt i læ mellem lyngklædte skrænter. Der er en egen stille og beskedne fornemhed over denne mindepark, der fortæller om sejt og ukueligt arbejde. Fredens arbejde. Nu hylér jetjagerne fra Karup flyveplads over egnen, og man har måttet evakuere flere gårde, fordi støjen var ved at tage livet af både mennesker og dyr.

– Det er en grimme larm, siger en mand, da en jetjager drøner lige over os. – Det var ligesom skønnere, da vi kun hørte lærkerne.

Det har han ret i, men lærkerne er her da endnu. Man kan sætte sig i lyngen og lytte til den. Det er en sang, der stiger og falder, en jubel, som folder sig ud og ligesom velsigner den fattige jord. Hedebonden har hørt den, når han arbejdede i jorden i de dugfriske morgener. Sangen har været som et akkompagnement til hans arbejde, den har fyldt hans sind, selv om han ikke har talt meget om det.

HANS KIRK

Mindeparken i Kongenshus hede.

Lilly - 5 år

Asta - 8 år

Oda - 12 år

Inga - 14 år

Anne Lise - 16 år

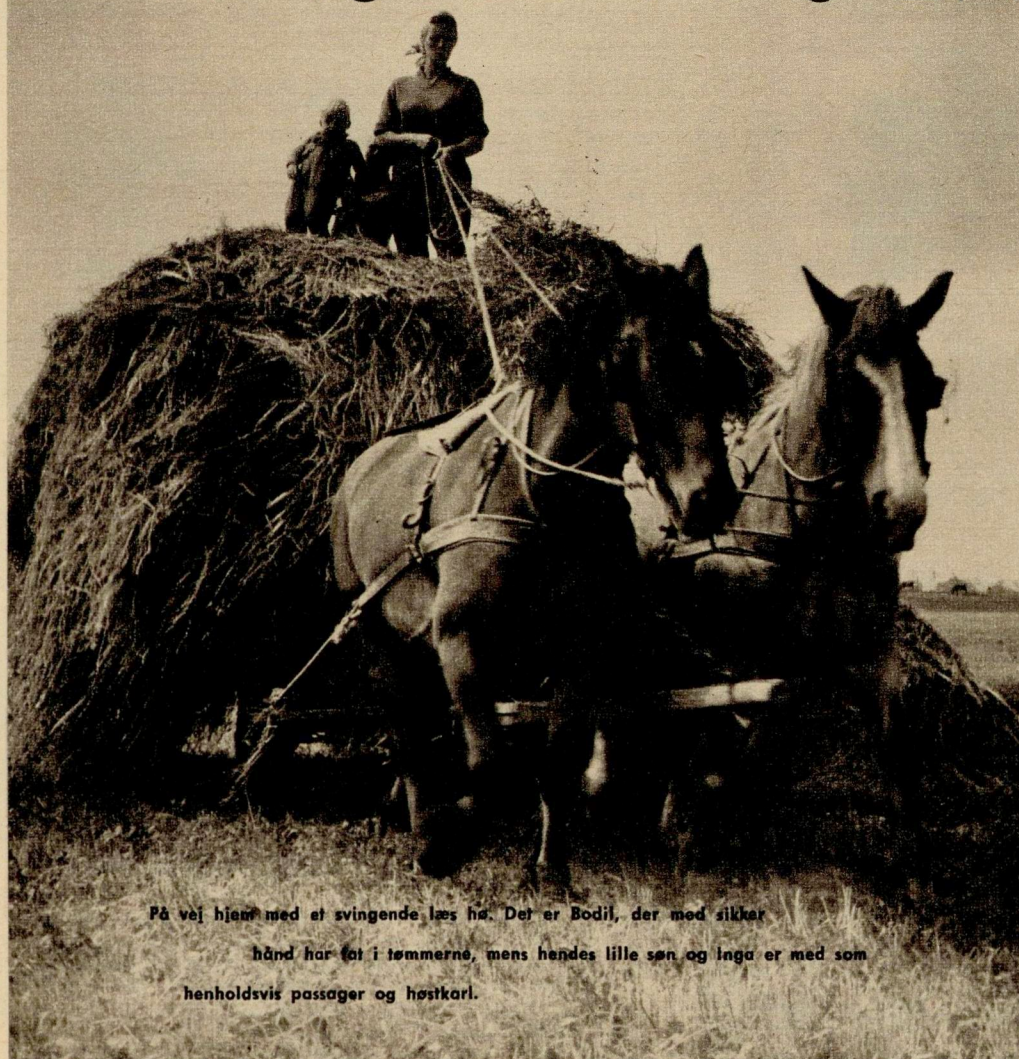

Grethe - 17 år

Bodil - 21 år

7 RASKE PIGER

På vej hjem med et svingende læs hør. Det er Bodil, der med sikker hånd har fat i tømmerne, mens hendes lille søn og Inga er med som henholdsvis passager og hestkarl.

Om gårdejer Carl Sørensen, Lindvedgaard syd for Horsens, ellers har tone i livet, burde han hver morgen istemme den gamle sangleg om de syv raske piger, for mon andre her i landet kan bryste sig med, at han får sin gård drevet af syv raske døtre?

Een ting er at få syv døtre på stribe, en anden ting er at få dem gjort så interesseret i syslerne i og omkring en gård, at de med sikkert håndelag og uimodståeligt humør ordner alt ude og inde. Selvom det selvfølgelig er forældrene, der trækker i trådene, går pigerne forrest i det praktiske arbejde.

Dagen begynder kl. 5 om morgenen for Grethe på 17 år, Anne Lise på 16 og Inga på 14, mens den 12-årige Oda og den 8-årige Asta jo først og fremmest må passe deres skole, ligesom der er grænser for, hvilke forpligtelser Lilly på 5 år kan påtage sig. Men alle tre små hjælper til efter evne. Det er således Odas job at passe haven, mens Asta går til hænde i køkkenet, og Lilly udfører stafettens ikke uvæsentlige rolle, når der skal skikkes besked rundt til de mange søstre i stald og på mark.

Ja, men det giver jo kun seks piger – hvad med nummer syv?

Det er den ældste, den 21-årige Bodil. Hun hjælper skam også til hjemme på Lindvedgaard i lighed med de andre, men hun og hendes mand har netop i sommer overtaget en lille naboejendom, så den lægger naturligvis beslag på hende. Ikke mindst fordi hendes bedre halvdel slet ikke er landmand og har sit daglige arbejde på et kontor i Horsens! Men problemerne klares så på den måde, at alle søstre hjælper hinanden – uanset om det er på den ene eller den anden gård, arbejdet skal gøres.

Når pigerne er blevet hængende ved landmandslivet – på trods af at de også har haft andre pladser, bl. a. ved husvæsen – er en ikke ringe del af forklaringen nok, at på Lindvedgaard har man sin egen opfattelse af, hvordan arbejdet tilrettelægges. Her er der nemlig ingen, som kommanderer – alt snakker man om, og på den måde fordeles arbejdet indbyrdes i bedste forståelse, uden at der skabes misstemning ved, at én siger, at dette eller hint vil hun ikke lave.

Dog med een undtagelse – og den er pigerne enige om: den dag, hvor de skal til bal om aftenen, vil de ikke køre ajle ud.

Flere billeder på næste side.

7 RASKE PIGER

FORTSAT FRA SIDE 11

Nu må man ikke tro, at de dygtige søstre er blevet grove og maskuline, fordi de tumler med landmandslivet i alle dets afskygninger. Forældrene sørger nemlig for, at pigerne, efterhånden som de vokser til, får en grundig uddannelse i husvæsen omfattende såvel nål og tråd som madlavning, og hvad der ellers hører hertil.

Og når de fire store nu står fikse og pyntelige som på billedet til venstre, kan de gøre det med den særlige tilfredsstillelse, at kjolerne, de har på, har de selv - bi-stået af mor - syet!

Det er Anne Lise, der står helt til venstre; på trappen står Inga og ved siden af Grethe og Bodil.

Alle fire store piger har lyst, kruset hår, sat op i en kæk hestehale, der passer strålende til det kvikke arbejds-antræk, hvad billedet herover af Anne Lise fører fuldgældigt bevis for. Det travle landmandsliv optager iøvrigt ikke deres tid mere, end de lever ivrigt med i egnens ungdomsliv. Blandt andet er alle fire dygtige håndboldspillere, og adskillige gange har hr. og fru Sørensen derfor også måttet høre, om det er deres mening at have deres eget håndboldhold.

STAR

Pilsneren med den fine smag

Anne Lise (siddende) og Grethe skal ud til bal og er ved at hjælpe hinanden med den sidste afpudsning, så både hestehale og kjole sidder som de skal. Grethe er specialist i at fodre dyrene. Hun ved alt om foderblandinger, pasning af kalve, opdræt af smågrise, fedtprocent og mælkeeregnskab, mens Anne Lise er suveræn i markarbejde. Det er hende, der må gå bag radrensen - ikke fordi de andre ikke vil, men fordi de er enige om, at ingen af dem kan gøre det så godt som Anne Lise.

75 millioner brugsforeningsmedlemmer

75 millioner – det er brugsforeningernes samlede medlemstal i det par snese lande, som er tilknyttet Den internationale kooperative Alliance, ICA. Så mange familier har, til trods for at de lever under vidt forskellige økonomiske, politiske og kulturelle forhold, alle kunnet se fordelene ved at købe deres varer gennem brugsforeningernes nu ialt ca. 420.000 butikker. Og tilsammen har de købt for næsten 70 milliarder kroner varer på et år, Sovjetunionen – hvis kunstige rubelkurs vanskeliggør omregning – endda ikke medregnet.

Det samlede medlemstal i ICA, som rummer andelsbevægelsen i alle afskygninger, er nu på mere end 129 millioner. Alle de her nævnte tal viser en ny fremgang for verden som helhed – men ser man på de enkelte områder og på andelsbevægelsens forskellige felter, så gør der sig meget interessante forskyndninger gældende.

Specielt for brugsforeningerne gælder det således, at den stærkeste fremgang i medlemstal har fundet sted i Europa, altså netop dér hvor brugsforeningernes tilslutning i forvejen er størst. Man kan naturligvis diskutere, hvad årsagerne hertil kan være. Men mon ikke forklaringen for en stor del skal søges deri, at de seneste års udvikling i vareforsyning og konkurrenceforhold netop her hos os selv i „den gamle verden“ har gjort fordelene ved at handle i brugsen endnu mere iøjnefaldende? I Europa svarer brugsforeningernes medlemstal nu til mere end 13 procent af den samlede befolkning; når man gør sig klart, at hvert medlem stort set repræsenterer en familie, vil det sige, at cirka halvdelen af Europas befolkning under ét er knyttet til brugsforeningsbevægelsen.

I andre verdensdele har andelsbevægelsen i disse år stærkere fremgang inden for andre områder. I USA og i Asien, f. eks., er medlemstallet i de forskellige kreditorganisationer, som på andelsbasis skaffer kapital til landbruget, håndværk o. s. v., forøget med mere end fire millioner på et år. Denne gren af andelsbevægelsen tæller nu mere end 40 millioner medlemmer, og særlig i de økonomisk tilbagestående områder er den ved at få en afgørende betydning for erhvervslivets udvikling.

Næst efter brugsforeningerne og kreditorganisationerne er det landbrugets forskellige andelsforeninger, som mønstrer det største antal medlemmer. Men også andre grene af bevægelsen viser styrke; andelsboligforeningerne har således nu 2½ mill. medlemmer. Og man ser de ialt 129 millioner ICA-medlemmers økonomiske interesser møntet ud i en stadig stigende pengestrøm: De forskellige andelsbankers samlede omsætning har på ét år beløbet sig til omkring 400 milliarder kroner.

Med næsten en halv million brugsforeninger og andre andelsforetagender dækker verdens samlede andelsbevægelse over en rigt varieret virksomhed, som udfoldes under vidt forskellige vilkår i de enkelte lande, men som dog overalt har fælles hovedlinje. Ingen anden bevægelse i verden har tilslutning fra så mange mennesker og på så bredt et grundlag. Og man kan sikkert regne med fortsat vækst og fremgang.

BRUGSFORENINGS-JUBILÆER: 75 år: Gyrstinge brugsforening den 11. september. 50 år: Vejstrup og omegns brugsforening den 1. september.

DØDSFALD. Tidligere regnskabschef i FDB, H. L. Truelsen er fornylig afgået ved døden 84 år gammel. Fra 1919 til 1945 var Truelsen ansat ved FDBs regnskabsvæsen, fra 1938 som regnskabschef og forud for sin tid i FDB var Truelsen i en årrække i Andelsbankens tjeneste bl. a. som leder af bankens Aarhus-afdeling.

RANDOLF ARNESEN

DØD. En af den norske brugsforeningsbevægelses kendteste pionerer, Randolph Arnesen, er død, 77 år gammel. Han har været sekretær i Norges Kooperative Landsforening og redaktør af dens blad Kooperatøren. Hans livsværk (som Samvirke fornylig omtalte i forbindelse med en anmeldelse af hans sidste bog „Fra Arnesens penn“) havde skabt respekt om hans navn og vundet ham venner langt udenfor Norges grænser.

H. N. FRANDSEN ÆRESDOKTOR

Ved Landbohøjskolens 100 årsfest den 4. september udnævnes 15 højt fortjente danske og udenlandske videnskabsmænd til æresdoktorer. Blandt dem er den nu 77-årige forstander H. N. Frandsen, som i en meget lang årrække ledede DLFs og FDBs stamfrøavl og var forstander for de to organisationers forædlingsgård, Østoftegård ved Tåstrup, hvis navn han har gjort kendt over det meste af verden.

Kvalitet og
slidstyrke
for meget mere
end prisen...!

Slidmand

...el produkt

Stafet
FRA BRUGSEN

– vælg børnestrømper
der holder...

Brugsen kommer kørende

Omni-Brugsen er indrettet så praktisk, at dens todelte sidestykker kan slås op og ned, så de danner henholdsvis tag og disk. Denne proces tager mindre end et minut, så Omni-Brugsen er derfor klar til at modtage medlemmerne i næsten samme nu, som motoren standser.

En af Omni-Brugsens ekspedienter på vej ud af bilens førerhus med kasseapparatet, der naturligvis er elektrisk drevet.

Hvor forbrugerne har langt
til brugsforeningen,
kommer den til dem
i form af den store butiksbil,
HB fornylig har sat i drift

Når Omni-Brugsen ankommer til en holdeplads, står der oftest en hel kø af medlemmer, der venter på at handle. Ligesom i HB's andre afdelinger sælges der her kun til medlemmer, men man kan indmelde sig hos Omni-Brugsens personale – det koster kun een krone i indskud. På billederne herover ses øverst tre små, der har været på indkøb for mor og nu er på vej hjem med indkøbstasken og Davre-gryn under armen. Derunder flokkes kunderne om Omni-Brugsens disk, og til højre ses, hvormeget Omni-Brugsens indre kan rumme.

Hver morgen kan man se et ikke helt almindeligt køretøj rulle ud ad Amagerbrogade i København. Det er Danmarks første ambulante kolonialforretning – HB's Omni-Brugs – på vej ud til sine medlemmer.

På forhånd ville man måske ikke tro, der i en by som København med dens vidt- og tæt-forgrenede forretningsnet var behov for en rullende butik, men Omni-Brugsen havde ikke gennemkørt sin rute mange gange, før det var slået fast, at den opfylder et stort savn.

Hovedstadens Brugsforening har hentet ideen til Omni-Brugsen fra Schweiz. Nu er det imidlertid ikke slet så enkelt, som det lyder til, at omplante en sådan idé fra Schweiz til Danmark med vore mange, stramme bestemmelser i næringslov, sundhedsvedtægt og hvad sådan et køretøj nu ellers kan komme i berøring med rent paragrafmæssigt set, men gennem forhandling med statslige og kommunale myndigheder lykkedes det dog at finde frem til en ordning, så Omni-Brugsen fornylig kunne starte på sin første færd.

Omni-Brugsen er sat ind i det sydvestlige hjørne af Amager. Her findes et område med en meget uensartet bebyggelse, og for hele dette område gælder, at det hidtil har været meget utilfredsstillende betjent med butikker; både hvad angår dækning, og hvad angår udvalg og priser.

I samarbejde med private grundejere er der i dette kvarter fundet frem til 12 holdepladser – Omni-Brugsen må nemlig ikke standse op for at sælge på offentlige gader og veje – og blandt beboerne er uddelt køreplaner, der fortæller, hvornår Brugsen kom-

mer, således at husmødrene kan indrette deres indkøb herefter.

Nu kan Omni-Brugsen naturligvis ikke løse alle de opgaver, som en af de store, moderne HB-afdelinger kan påtage sig, men den kan dog medføre omkring 300 forskellige varegrupper, hvilket svarer til det mest almindelige behov.

Når den modtagelse, som Omni-Brugsen har fået, er over al forventning, skyldes det ikke blot, at husmødre er lykkelige over, at de sparer mange gange op til flere kilometers vandring eller cykling til nærmeste handlende, men tillige og ikke mindst at de har erfaret, hvilken stor betydning som prisregulerende faktor brugsforeningens varer har.

Og det er igen resultatet i, at HB siden busrutens oprettelse har modtaget mange henvendelser fra haveforeninger og grundejerforeninger, der gerne vil have Omni-Brugsen til at besøge også deres område.

Efter kun kort tids virke er Omni-Brugsen oppe på en daglig omsætning på op til 2.500 kr., hvilket vil sige, at der er et så stort kundepres, at bussen undertiden kan have svært ved at overholde køreplanen.

At Omni-Brugsens start ikke ligefrem er blevet hilst med glæde i visse handelskredse, ligger vel i sagens natur. Såvel „Købmændenes Fagblad“ som „Textil“ (Dansk Textil Unions medlemsblad) har da også affyret den sædvanlige salut.

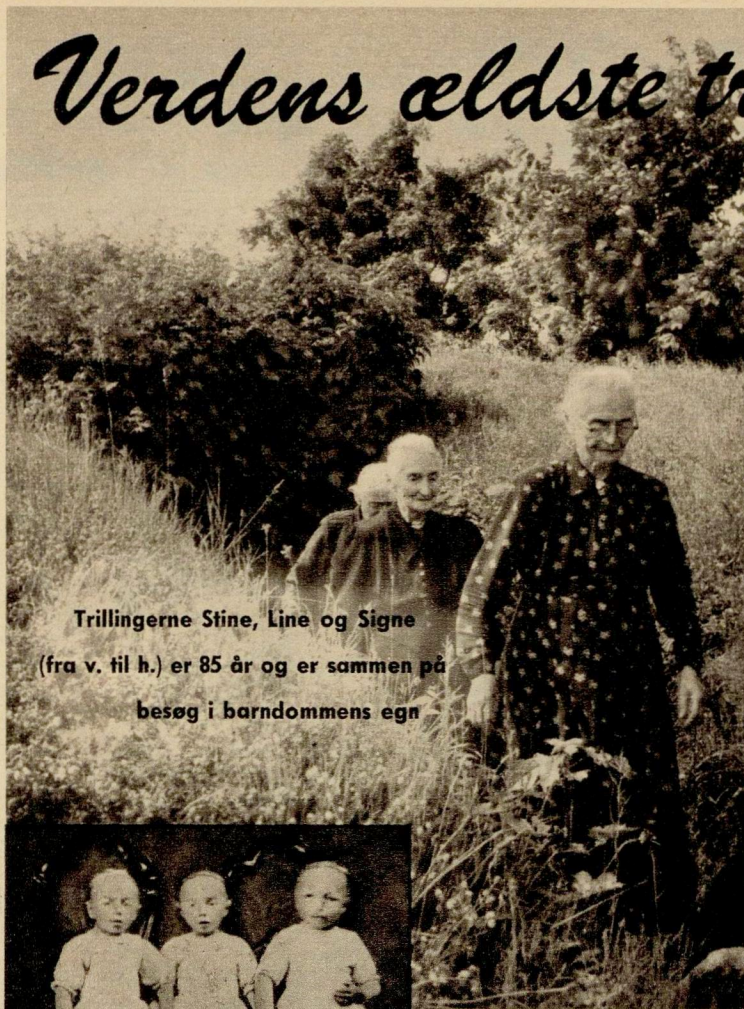
„Textil“ er navnlig forarget over, at Omni-Brugsen „synes i flere tilfælde at gøre holdt udenfor eller i umiddelbar nærhed af lokale købmænd“.

Nu havde det vel været en forholdsvis let sag for „Textil“ at undersøge fremfor at bringe rygter, idet der som omtalt foreligger trykte planer over holdepladser og -tider. Omni-Brugsen holder hverken udenfor eller i umiddelbar nærhed af lokale købmænd. Holdepladserne er valgt i forbindelse med lokale grundejerforeninger, der igen har forelagt planen på medlemsmøde, og hvor det på disse møder har vist sig, at private handelsinteresser følte sig krænket, er holdepladsen opgivet!

Iøvrigt ligger det i sagens natur, at Omni-Brugsen med sit korte ophold aldrig vil kunne betyde nogen trusel mod lokale handlende.

Medmindre man opfatter det som en trusel, at forbrugerne nu kan sammenligne priser, og at en og anden handlende måske må bringe sin avance ned på, hvad den er i kvarteret med større konkurrence. — Men det bliver det nok lidt svært at få forbrugerne til at beklage.

Verdens ældste trillinger

Trillingerne Stine, Line og Signe
(fra v. til h.) er 85 år og er sammen på
besøg i barndommens egn

Der er nogle og firs års forskel på de to billeder, som ses herover. På det nederste er de tre små piger stadset op og er kommet ind til fotografen i Kalundborg. Men hvem der er hvem, vides ikke — end ikke trillingerne selv kan afgøre det!

Øverst er trillingerne fotograferet i haven til De gamles Hjem i Ubby, hvor Line (i midten) netop har vist sine to tilreisende søstre en udgravet kæmpehøjs jættestue. Det er Signe, der går forrest, mens Stine danner bagtrop.

Line har i kommodeskuffen fundet æsken med deres små dåbshuer, og nu sidder de — Line, Stine og Signe — med hver sin hue. I de forløbne 85 år har huerne været brugt ved adskillige dåbsfejdeligheder indenfor familie- og vennekredsen.

I Lines stue på De gamles Hjem i Ubby spises til middag, mens snakken går om barndom og ungdom — og om børnebørn og oldebørn, som såvel Line som Signe har, mens Stines ægteskab var barnløst.

I 1873 lagde en ung arbejdsmandskone på Svallerup Mark ved Kalundborg sig til barsel, og nogle timer efter var familien tre personer — alle piger — flere, mens tårer strømmede ned ad den udmattede mors kinder. Ikke smertestårer, men tårer fra en bekymret gråd, for hvordan skulle de klare denne familieføregelse. Dog, hjælpsomheden blandt naboer og venner på egnen var stor. Således lod fru på Flinterupgård ofte sende en pakke tøj eller andet godt; blandt andet kom der den dag, de tre små piger blev døbt, tre dåbshuer i det yndigste kniplingstof.

De tre små piger er nu fyldt 85 år og formentlig verdens ældste sæt trillinger. Og nu sidder de i en af stuerne i De gamles Hjem i Ubby ved Kalundborg. Her bor Line, mens Stine og Signe, der bor i en lille lejlighed i Valby, er på besøg. Med rystende fingre finder Line i sin kommode frem en æske, der gemmer de tre, 85 år gamle dåbshuer, mens tankerne og talen går tilbage og finder fælles minder frem.

Det er sjældent, de tre søstre mødes; vejen fra Valby til Ubby er lang for en 85-årig, og derfor er samværet en skøn sommerdag, hvor de alle tre forsigtigt kan vandre rundt i deres barndoms og ungdoms egn, dobbelt påskennet.

INSCH-ALLAH!

TILSIDST GIK DET GALT: Efter at have passeret 10 vandløb, som fossede ind over vejen (se forsiden), sad vi uhjælpelig fast i det ellefte med en hældning på 45 grader, så en lastbil måtte trække os fri. Alle kufferter var dyngvåde.

EGENTLIG skulle jeg kun mellemlande i Persien på en flyverejse fra Tyrkiet i nord til den persiske golf i syd, men ved skæbnens tilskikkelse var jeg så heldig at opleve et helt uventet eventyr ved en afstikker ind over bjergene fra Isfahan til Shiraz, en strækning på godt 400 kilometer. I flyvemaskinen fra Teheran til Isfahan mødte jeg en britisk vejingeniør, som næste morgen tidlig skulle starte i bil mod Shiraz. Om jeg ville med?

Selvfølgelig slog jeg straks til, fik ændret mine billetter og gennemtrawlede Isfahans seværdigheder på en dag, således som amerikanske turister plejer at gøre. Men jeg nåede at se det vigtigste: *Chihil Situn*, paladset med de 40 søjler (hvoraf kun 20 eksisterer, de andre 20 er spejlbilleder i bassin'et ved paladsets fod), *Khaju*-broen over Zayandeh floden (bygget med portaler og spidsbuer i to etager over hinanden, så den snarere ligner en borgmur end en brokonstruktion) og fremfor alt Isfahans tusind-og-en-nats åbenbaring, *Maidan-i-Shah*, det majestætiske torv, som er Isfahans midtpunkt og stolthed, en flere hundrede meter lang rektangulær plads med et bassin i midten, kranset af paladser og moskeer. Orientens mesterværker i mosaik- og kakkeldkunst smykker de skønne bygningers tårne, minareter og kupler. Indbrændte arabesker i de skinnende blå- og

grøntonede kakler danner fantastiske mønstre og figurer, formet af geniale kunstnere for hundreder af år siden.

I det ene hjørne af Maidan-i-Shah findes indgangen til en anden af Isfahans seværdigheder: *Bazarerne*, som breder sig ud til et netværk af lukkede buegange, der fortsætter kilometerlangt, uden at der synes at være nogen ende på labyrinten. Kun af og til kommer der lys ind fra oven gennem en skakt i de hvælvede buer, ellers går man som i halvmørke med boder og værksteder på begge sider af sig. Egentlig kun hulrum ind i muren, tæt ved siden af hinanden.

Uden nogensomhelst facadedækning ser man lige ind i de mest forskelligartede små håndværks- og handels-bedrifter, arbejdende efter århundredgamle metoder. Et sted trækker en blindet kamel en oliekværn rundt og rundt med uendelig tålmodighed. Andet sted finder man metalhåndværkere anbragt side om side på en lang strækning, hvor tusinde hamre gjalder en øredøvende melodi under arbejdet med de fint ciselerede metalting. I nærheden af urtekræmmerboderne er man ikke i tvivl, for en duft af krydderier, te, kaffe, tørret frugt og tobak river kraftigt i næsen. Man kigger lige ind i et bageri, hvor der bages fladbrød på størrelse med klipfisk. De hænges op på væggen på søm og smides på vægten i store flager eller rives over i småstykker, eftersom kunden skal have lidt eller meget.

Særlig berømt er Isfahan for sit sølvtøj og sine miniaturemalerier. Over skulderen på

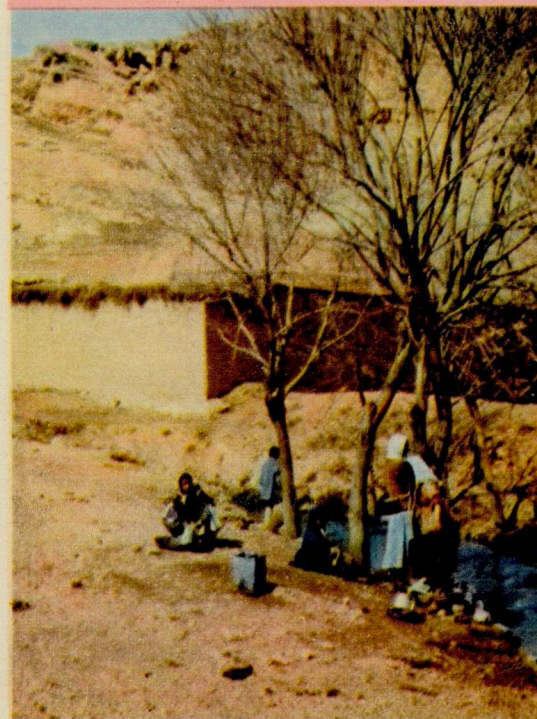
kunstneren kan man følge med i, hvordan de bliver til. Ligesådan de ægte persiske tæpper. Fra en alder af 5-6 år opøves pigerne i at håndknytte tæpperne i de pragtfuldeste mønstre. De tusinder af knuder knyttes med en sådan fart, at øjnene knap kan følge med. I tyve-årsalderen er disse piger halvblinde af at stirre på arbejdet.

Selve bazarstrædet er ikke mere end et par meter bredt, men der cykles og rides på æsler og skubbes med trækvogne gennem mylderet af mennesker, så man knap forstår, at trafikken ikke går i hårdknude. Hvordan får en trækvogn fjernet et æsel på sin vej? Man kører bare med fuld kraft op i halen på det – så skal det nok komme af vejen. Så kommer der pludselig en, der vander gade, og det gælder om at komme til side i en fart, hvis man vil undgå en våd sok.

I timevis kan man gå rundt i bazarerne uden at kede sig. Selv fo'r jeg vild i labyrinten og kom ud i en fjern ende af byen og måtte på hjemvejen spørge mig for ved hver eneste drejning af bazargaden – ellers var jeg aldrig kommet ud. Jeg nåede frem til Maidan-i-Shah, netop som man trommede solen ned. Man trommer nemlig solen ned i Isfahan, og det sker fra *Nakkar Khaneh*, trommeslagerens hus, over hovedindgangen til bazaren, ledsaget af Orientens klagende musik. Modstræbende tog jeg afsked med Aladdins by, som i modsætning til den stærkt vesteuropæisk prægede hovedstad Teheran, virkelig var en østerlandsk by.

I buldrende mørke forlod vi Isfahan næste morgen ved 4.5 tiden. De første par timer

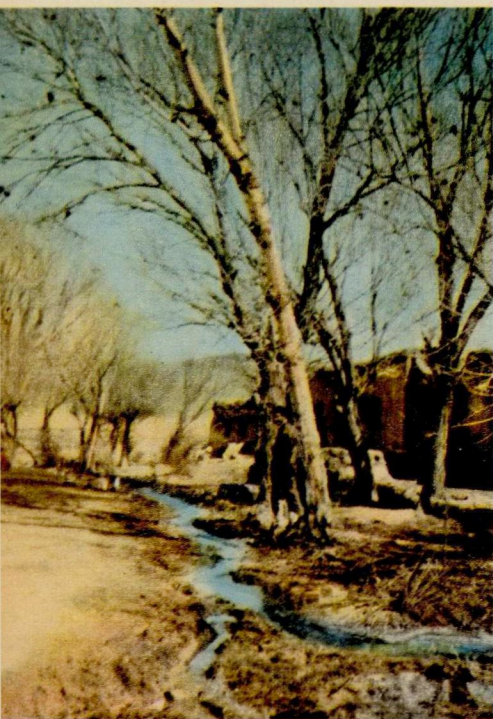
Over bjergene fra Isfahan til Shiraz

LANDSBY-IDYLLER VED PASVEJEN: Poppelbevoksninger skjuler landsbyernes elendighed; nederst fællesvask i bækken, hvis vand også tjener til overrisling af jorden,

så vi absolut intet andet end den grusede vejbane i lygteskæret foran – slidt riflet som et vaskebræt. Foreløbig befandt vi os på den flade højslette, men snart dukkede der en klippekant op foran os, snart en anden, og da dæmringsskæret bredte sig over himlen, var vi godt i gang med at klatre ind over bjergkæden mellem Isfahan og Shiraz. Min engelske kørevært, mr. Pivot, havde inden afrejsen klart ladet mig forstå, at jeg selv måtte tage ansvaret for eventuelle uheld undervejs, og da jeg ville vide af hvad slags, svarede han med det arabiske mundheld: *Insch Allah!* (det råder Gud for).

Nu fik jeg at vide, hvad der kunne ske. Bjergpassene kunne være blokeret af sne. Eller vi kunne side fast midt i et vandløb. Vi

tekst og fotos: Eggert Nielsen

kunne få vrøvl med motor eller vogn uden at kunne reparere noget sted i den vældige ødemark. Alt kunne ske i disse vilde og vældige højder – og en af tingene skete virkelig som senere beskrevet – dog uden alvorlige følger.

I morgendæmringen så landskabet ud som på skabelsens anden dag, da hverken planter eller dyr var blevet til. Man kunne godt være på månen, så ensomme og øde var omgivelserne. Pludselig lå nedenfor os en grotesk fremtoning, der lignede en oceandamper på bedding. Det viste sig at være en landsby, bygget på ryggen af en klippeafsats, som sprang frem i en ejendommelig tunge-form, afgrænset af stejle sider, så det hele mindede om et skibsskrog. For beboerne må det være frygtelig besværligt at komme ned og op. Til gengæld er de i sikkerhed for røvere og vilde dyr på dækket af deres panserskib. Jeg håbede at kunne fotografere en anden fantasi-by længere fremme på min vej, når det blev lysere, men fra nu af var der ikke en eneste beboelse at få øje på nær vejen.

Bag et dybt hak mellem to fjeldmure kom den opgående sol til syne, spillende med sine strålevifter ind over fjerne bjergknuders

snekalotter, som luede gyldent i skæret. Vi kørte gennem en sænkning i terrænet, kantet på begge sider af fjeldskrænter. Bag os hvirvlede vi et tæt tågeslør af støv op. Langt foran fik vi øje på en stor hund på vejen, derefter en anden og så en hel flok, som benede af sted, da vi nærmede os. Ulve eller hyæner. Ikke så hyggelige at møde til fods.

Kilometer efter kilometer: ingenting, ingenting, og stadig ingenting, undtagen klipperne, som vej og vind har slebet til i ejendommelige konturer. Langt forude rejser sig en hvidgrå støvsky. Mr. Pivot bander indædt. Det skulle snart vise sig, at vi havde kørt en svær lastbil op, som pulser støv op i kaskader. Hver gang vi kører ind i støvskyen, befinder vi os som i en dyne. Sådan kan man hænge i baghjulene i timevis uden at kunne komme forbi. Og så er vejene endda mønsterværdige i forhold til blot ti år før. Mr. Pivot har selv været med til at lave dem.

Tidligere var Persien ufarbart for andet end kamelkaravaner. Nu ser man ikke en eneste. Lastbilerne har slået dem ud, hvad de sammenfaldne karavanserai'er hist og her ved vejen bærer vidne om.

25 århundreder tilbage i tiden havde grundlæggeren af datidens stormagt, perserkongen Dareios skabt et vejnet, som nåede ud til landets fjerneste grænser, men efterhånden som riget faldt sammen og tilsidst gik til grunde, blev også vejene udslettet, og først da den nuværende Shahs fader Riza Khan i mellemkrigsårene reformerede landet (bl. a. byggede det danske Kampsax jernbanen fra det kaspiske hav til den persiske havbugt), kom vejbyggeriet atter i gang.

Men man skal ikke vove sig ud uden forstærkede fjedre, og selv i en lukket bil må man regne med at blive hvide af støv. Og det var vi til gavn, da vi endelig i en kurve fik knebet os uden om lastbilen. I byen Abadai fik vi et forsinket morgenmåltid på byens gæstgiveri, som rummer et eneste værelse med fire senge. Der må man sove, med hvilken som helst tilfældig vejfarende. Lagner bliver skiftet en gang om måneden. Ude i haven er en hvid porcelænskumme stillet op med en tønde som vandbeholder. Så primitivt er man henvist til at gøre toilette i al slags vejr. Men man tager til takke, når man er rigtig godt beskidt.

Mr. Pivot, som færdes hjemmenvant på disse kanter, begynder at handle med værten om sin vogn.

– Den vil blive mere og mere værd efterhånden som den bliver kørt til – ligesom et ægte tæppe.

– Hvorfor beholder du den så ikke noget længere?

Et kvikt svar kan man

også komme ud for i en afkrog af Persien.

Typisk er det, at man varmer sig ved en moderne olieovn. Vi er ikke for intet i olielandet Persien. For få år siden måtte man klare sig med et primitivt, osende trækulsbækken – og hvad værre var: trækul-forbrugt fortærede de sidste rester af beplantning i det træfattige land, så der intet blev tilbage til at hindre erosionen. Og den åd sig dybere og dybere ind i det dyrkede land. Der er trøstesløst bart i disse omgivelser.

Kort efter begynder opstigningen til selve passet. Den første sne viser sig i kløfter og fordybninger mellem klipperne. Et par kilometer længere fremme er alt sneklædt – også vejen. Således forestiller de færreste sig Persien, og dog er det en kendsgerning, at store dele af landet hjemses af hyppige snefald til langt hen på foråret.

I det selvsamme pas har mr. Pivot været ude for en så frygtelig snestorm, at hans ledsager måtte sidde for åbent vindue med søgelys ud af vinduet for at finde ud af, om man befandt sig på vejen eller ej. Nu har solvarmen gjort sneen drivende våd, og den ligger kun i et tyndt lag. Faren for at sidde fast er overstået. Men vand pibler frem overalt. Vi skal snart få følgerne at mærke.

På sydsiden af passet skifter landet til forårsagtigt grønt. For første gang ser jeg noget grønt, siden jeg kom ind i Persien. På de øverste skråninger har Kashgai-nomader slået sig ned langs bjergbækkene, hvor der er græs til deres får og lam. Disse folk flytter ustandselig efter årstiderne. Fra bjerg til steppe om efteråret, fra steppe til bjerg om foråret og om sommeren, når solen begynder at svide græsset på stepperne.

Længere nede kommer de bofaste bønders marker, indhegnet af poppel og pil præsenterer de sig som den rene idyl. Men det er ingen idyl. Det dyrkbare land ligger i øer,

GADESCENE I SHIRAZ: Så broget og muntert udfolder livet sig i Shiraz, en solens og rosernes by, 2-3 kilometer til vejrs over havets overflade, men godt gemt i sin hule mellem bjergene.

adskilt af store områder, hvor intet kan gro. Sådan er det overalt i Persien. Længere mod øst findes der overhovedet ikke andet end ørken. En fjerdedel af Persien er vejøs ørken og ca. halvdelen af landet mer eller mindre utilgængelige bjergegne uden livsmuligheder. Det egentlige landbrugsareal udgør kun 10% af landets fulde udstrækning. Men selv dette er oldnordisk drevet.

Khan'en tager de to tredjedele

Vi passerede en af de større „ør“, en snes tønder land pløjemark i et stort sammenhængende areal. Spredt ud over denne flade arbejdede på en gang et halvt hundrede bønder i små grupper med deres studeforspand og andre primitive redskaber på at gøre jorden forårstjenlig – et højst fantastisk og molboagtigt syn, når kendsgerningen er, at en mand med en traktor kunne gøre det bedre.

Det var hele den nærliggende landsbys befolkning, som her gik og faldt over hinandens ben. Særligt bedrøveligt i betragtning af, at det drejede sig om deres liv og udkomme i hele det følgende år. Ingen af dem ejer noget selv, end ikke deres usle lerhytter. Både landsby og jord, dyr, redskaber og høst, ejes af de store jordrotter, de såkaldte *Khan'er*, som er uindskrænkede herrer over vidstrakte områder, og samtidig dommere i hver deres distrikt. En enkelt Khan ejer sommetider 50 landsbyer. Bønderne er faktisk kun deres slaver.

De færreste Khan'er gider spille tilværelsen i de isolerede områder. Næsten al deres tid tilbringer de behageligt i Teheran, Shiraz og andre større byer og udover deres herredømme gennem en slags ridefoged, som plager og tyranniserer folkene. Hver landsby følger lydigt alt, hvad der forlanges af det lille samfunds overhoved, en slags sheik, som dog mere er Khan'ens bundsforvante end landsbyens beskytter. Til gengæld bor han i et hvidkalket rum med tæppe på gulvet. De andre lever som svin mellem deres husdyr.

Som regel en gang om året kommer

Khan'en for at sikre sig, at høsten samles og fordeles forskriftsmæssigt, d.v.s. han tager selv to tredjedele, og bønderne får den resterende trediedel til deling. I øvrigt får de ingenting for deres arbejde.

Arstidernes plager

Denne driftform er ikke blot umenneskelig, den er ødelæggende for alt frisk initiativ, fordi metoderne følger gamle forældede spor. Shahen har forsøgt at give et eksempel ved at overdrage alt krongodset i den nordlige del af landet til bøndernes frie ejendom men uden virkning for jordrotterne.

Bønderne er dybt underdanige i deres underkuelse. Når vi mødte dem på vejen, stod de stille, gjorde front mod bilen, tog luen af hovedet og bukkede dybt. De er uvidende og overtroiske. De er bange for „onde øjne“, tror på heksekure og kloge mænds råd mod sygdom og sot og tror, at de kan holde epidemier borte fra deres hjem og landsby med rituelle ceremonier.

Men de er rørende gæstfri og hjælpsomme, fordi de føler sig overbevist om, at en gæst er Guds sendebud. Alt efter årstiden plages de af snestorme, vandfloder og støvskyer. Støvstorme kan husere i dagevis. Ikke underligt at deres ansigter er læderagtig sandblæst, med permanente støvspor i mundvige, øjenkroge og rynker.

Deres kvinder bærer normalt ikke slør, denne mærkelige skik har aldrig fået rod på landet, hvorimod den så at sige ikke er til at udrydde i byerne. Det hørte med til Riza Khans reformplaner at „afsløre“ kvinderne. Politiet havde ligefrem ordre til at rive den sorte chadar, som de hyller sig i, af dem på gaden, men reformen strandede på kvindernes egen modstand. Forstå det, hvem der kan.

Gennem fi vandspærringer

Et godt stykke vej på den anden side af passet fossede vandet flere steder ind

over vejen, i begyndelsen kun i smalle striber, men efterhånden i bredere og dybere strømme. Vandet stod i kaskader ud fra hjulene. „Er det noget at tale om?“ sagde mr. Pivot. Han havde i dagene lige før jul oplevet, at en bjergstrøm totalt spærrede al videre fremfærd. Men han ville frem til jul og fik sendt bud efter en lastbil, som med en wire trak bilen gennem flodsengen, hvis vand nåede helt op til vindspejlet. Den værste risiko var, at bilen skulle kæntré, men den holdt sig på ret køl. Bagefter ville den ikke køre. Hele natten varede det at tørre den op, rense det elektriske udstyr, skifte olie etc., inden rejsen kunne fortsættes hjem til jul.

Vi kom heldigt gennem ti større vandspærringer, selv om vejen på visse steder var dybt opkørt, så bilen svajede fra side til side (se forsiden). Ofte vidste vi ikke, hvad der var vej, og hvad der var elv. Ved det ellefte vandløb kørte vi uhjælpelig fast. Vi havde fulgt tæt bag ved en større lastbil, og da den kom heldigt over, satte vi beslutsomt fart på, men strandede midt i strømmen, og jo mere vi lod baghjulene snurre og prøvede at skubbe bag på, des længere arbejdede vognen sig ned i den løse rullestensbund.

Lastbilen var forlængst væk. Håndkraft kunne intet udrette. Vi kunne risikere at skulle vente dagevis på hjælp. Vognen hældede 45 grader, og vi trak vore dyngvåde kufferter og tøj ud af det vandfyldte bagagerum. En frelsende lastbil kom til alt held snart til syne, og da alle er forsynede med stålwirer på disse kanter, blev vi snart trukket fri. Vandet fossede ud af bilen i spandavis.

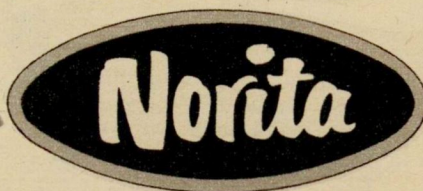
Brøndtunnelernes labyrint

Så generende den slags overraskelser er, er det faktisk en lykke for det regnfattige land at have sneen som et slags permanent vandreservoir på toppen af bjergene, hvorfra vandet i større eller mindre mængder siver ned. Men det ville hurtigt gå til spilde i undergrunden ved bjergenes eller højdedragenes fod, hvis ikke perserne

- køb også strømper i Brugsen

- så får De endda dividende

Når De alligevel handler i BRUGSEN, så tag også et par NORITA strømper med hjem, – de lave priser skyldes det store salg:

NORITA perlon 30 den. 48 gg, en slidstærk hverdagsstrømpe i yndig kvalitet. 6.95

NORITA nylon til selskabsbrug, maskefast også i det lange løb. 15 den. 60 gg med moderne pin-point netmønster. 9.85

gennem århundreder havde udviklet et særligt brønd- og overrislingssystem.

Overalt i Persien vil man se nogle huller i jorden i lange rækker efter hinanden med rande som små dyndvulkaner. Det er de såkaldte *kanat'er*, brøndtunneler i undergrunden, der udgår fra et kildevæld, som brøndgraverne, ofte drenge, har grævet en dyb skakt ned til. Herfra graver de med stor fare for deres liv en tunnel ind i jorden, så langt de kan komme. Derefter graves en ny skakt i ledningsretningen, tunnel'en forlænges – og således følger skakt og tunnel suksomsvis, indtil vandet kan ledes ud på overfladen. Der findes 20.000 *kanat'er* i Persien. Hvor mange menneskeliv de har kostet vides ikke, men dyrt har det været.

På den sidste del af turen gennem passet, går vejen gennem hjertet af det gamle Perserige, hvorfra Kyros, Dareios og Xerxes udstrakte deres magt til Donau i vest og Indus i øst. Landskabet minder faktisk om en kolossal-fæstning. Stejle lagdelte klippesider, kløvet som af en tordenkile, fladtoppede taffelbjerge parat til troldenes ædegilde, bjerggryge som uhyre stenøgler, der klatrer, og andre groteske fantasiskulpturer, formet i naturens eget værksted.

Den udslettende pragtby

I dette dramatiske landskab har man fundet de store perserkongers grave, hugget ind højt oppe på klippesiderne, med underliggende relieffer, beskrivende episoder af deres liv, udført i overstørrelse,

så man føler sig som dværge ved siden af.

Nogle kilometer længere fremme toner ruinerne af det gamle Persiens kongestad, *Persepolis*, frem. Søjler, templer, paladser, tronsale, audiens-haller, trapper og balustrader højt til vejrs på en stor platform i klippemasserne med en bjergmur og andre kongegrave som baggrund. Alting er voldsomt og stort i *Persepolis*, men samtidig er der en rigdom på forbløffende detaljer i udsmykning og arkitektur, særlig i trappeopgangenes genialt udtænkte forløb.

Fra dette bedagede Kreml af årgang 500 f. K. skuede datidens stormænd ud over en millionby på sletten ved dets fod. Det hele blev brændt af af Aleksander den Store som straf for perserkongens ødelæggelse af Athen, efter at Aleksander havde bortført 4.500 tons guld og sølv, 5.000 kameler og 20.000 muldyr. Sic transit...

Sletten domineres nu af en stor sukkerfabrik, opført i tilknytning til det amerikanske hjælpeprogramms punkt fire. Imperialismen har mange former.

Og så er rejsen endt. Efter strabadserne i bjergene nyder man Shiraz, rosernes by. Med sine dejlige haver, der trives så godt, fordi Shiraz om vinteren ligger beskyttet af de omgivende bjerge, og om sommeren nyder fordelene af at ligge 2-3 kilometer til vejrs, er byen blevet Persiens poetiske midtpunkt, hjemstedet for landets to navnkundige digtere, Hafiz og Saadi (den sidste kaldet Persiens nattergal). De ligger begravet i hver sit marmormausoleum mellem popler, pinjer og orangetræer, æret og tilbedt som helgener.

P.S. Dagen efter min ankomst til Shiraz væltede sorte skyer ind over byen fra bjergene, hvorfra jeg kom. Al flyvetrafik var indstillet. Det oplystes, at der var sne på gaderne i Isfahan. Bjergene måtte nu være blokeret af sne. Trediedagen meldte Shiraz lufthavn, at forbindelsen med Isfahan var genoprettet. Når maskinen landede i Shiraz, kunne vi fortsætte til Abadan. Det blev det ubygge-ligste kvarter, jeg nogensinde har oplevet. Mens vi sad ventende på luftfartsselskabets kontor, indgik alle rapporter telefonisk – for åbent tæppe. Over bjergene mistede lufthavnen kontakten med maskinen – de første ti minutter uden nervøsitet. Men efterhånden steg spændingen, alvor stod skrevet på alles ansigter. Nu blev maskinen kaldet af alle Persiens radiostationer, ja selv fra Bagdad i Irak. En amerikansk dame brød ud i krampegråd. Jeg var selv dybt grebet, for netop med den maskine skulle jeg være fløjet fra Isfahan, hvis jeg ikke var kørt med mr. Pivot til Shiraz. Det sidste kvarters spænding var ulidelig, da vi pludselig hørte maskinen larme ind over byen, skjult i tågen. Et øjeblik efter så vi i lufthavnen den amerikanske pilot uanfægtet springe ud af maskinen med to store hvide fugle, dræbt, i hånden. Hvordan de var knust mod maskinen og havnet i styrekabinen fik vi aldrig nogen forklaring på, men en halv time efter cirklede maskinen os op over tågeskyerne, og snart befandt vi os i god behold i det tindrende solskin ude over den persiske golf.

NÅR DE SKAL TIL AT FYRE Hvad så?

Til vinter skal De ikke fyre i dyre domme, hvis De anskaffer en AMANDA olieovn. – En AMANDA olieovn luner stuerne og på økonomien. Den tændes let – brænder den billigste olie – gasolie – fordeler hurtigt den varme luft helt ud i kroge – og kræver ingen pasning. De opnår alle oliefyringens fordele – og bevarer ovnhyggen med flammerne, der skinner igennem ruden i ovndøren. Lad Brugsen demonstrere AMANDA olieovnen for Dem!

Vælg en AMANDA, og De får kvalitet og service fra et af landets ældste ovnstøberier.

Amanda

nr. 790 og 790 M (JPO nr. 619)

Den enkle støbejernsovn i smukke emailerede farver vil også tage sig smukt ud i Deres stue – og der er en plansleben kogeplade under topdækslet!

TAL MED BRUGSEN – GØR DET IDAG.

KERTEMINDE JERNSTØBERI

VED H. B. OG SVEND HEINEKE
GRUNDLAGT 1847

Skolen begynder . . . Hvordan hjælpes barnet?

BEDRE AT SPILLE LUDO

end at terpe

tabeller

og ABC

Nu debuterer snart nogle snese tusinde mennesker som „forældre“ til et skolesøgende barn. For mange af dem er den nye værdighed ledsaget af et hovedbrud, som er adskilligt værre, end hvad der venter den pøde, de lige har afleveret ved skoleporten: Hvordan støtter man bedst barnet, så det får mest muligt ud af skolegangen? Skal man terpe ABC eller er det nærmest til skade? Og hvad nu, hvis barnet viser sig at have svært ved at lære de elementære færdigheder? Hvad kan der være i vejen, og kan man klare situationen ved at holde barnet til lektielæsning med så meget større strengthed?

Vis interesse, men skænd ikke

— Man hjælper sit barn ved at vise interesse for dets skolearbejde, men det gøres ikke ved at skælde på barnet, når det laver noget mindre godt. Så er det bedre helt at lade være med at blande sig i sagen, siger afdelingsleder ved Statens pædagogiske Forskningsinstitut, Carl Age Larsen. Støtten skal være opmun-
trende og atmosfæren optimistisk.

Mekanisk indterpning nytter nok heller ikke — navnlig ikke, hvis den er ledsaget af utryghed hos barnet. Hvis lektiehjælp derimod gives, så barnet er glad for den, kan det nok hjælpe fremad.

— Det bedste er utvivlsomt, hvis hjælpen er af supplerende karakter — f. eks. sådan at forældrene fortæller om, hvordan det var, da de gik i skole, eller sådan, at de læser højt for børnene. Jeg tillægger oplæsning en meget stor betydning i hele den læsemæssige udvikling.

Det er iøvrigt også meget vigtigt, at børn har lejlighed til at lytte til de voksnes tale — og mange børn vil jo gerne være tilhørere, når voksne taler sammen. De har ligesom en ubevidst fornemmelse af, at her er noget at lære.

Har et barn svært ved *regning*, er det mere værdifuldt end simpel taltræning, at man får talbegreberne ind i en eller anden naturlig sammenhæng — i en situation, hvor det drejer sig om noget andet end lige det at lære tal-

lene. Terningespil, ludo, matador og lignende spil er eksempler på denne form for støtte til regneundervisningen. Også det, at børn har nogle penge mellem hænderne er med til at udvikle deres indsigts i tallenes værdi.

— Hvis et barn vanskeligt kan følge med i begyndelsen af skolegangen, behøver det ikke skyldes lav intelligens. Det kan være, at barnet ikke er skolemodent. Det viser sig bl. a. ved, at barnet er lidt mere adspredt end børn ellers er på det alderstrin, at det har svært ved at modtage en kollektiv besked — altså at Peter ikke rigtig opfatter en besked, der er givet til hele klassen, før læreren går hen og prikker ham personligt på skulderen — og desuden har det skoleumodne barn svært ved at få arbejdet afsluttet. Det er, som om selve virksomheden med et eller andet er det fundamentale for barnet, mens det ikke er så interesseret i *resultatet*.

Det skoleumodne barn vil derimod altid komme med resultatet og være interesseret i at få at vide, om det er tilfredsstillende. Det er i det hele taget et godt tegn, hvis et barn gerne vil høre de voksnes dom — navnlig hvis det af sig selv bagefter går hen og retter de eventuelle fejl.

Mange skolevæsener har nu gennemført en skolemodenhedsprøve, og ved at lade en sådan prøve udskyde nogle børns skolegang et år hindrer man utvivlsomt en del fallitter senere hen i skoletiden. En anden sag er, at det af *sociale grunde* er af stor betydning for mange hjem at få barnet i skole så tidligt som muligt.

Læsevanskeligheder er meget almindelige

Er barnet skolemodent og har det alligevel større vanskeligheder, end en udviklingsprøve (intelligensprøve) skulle angive, kan det f. eks. være hukommelsen, det er galt med. Sædvanligvis er et barn, når det kommer i skole, i stand til at gengive 5 elementer udenad, altså f. eks. bogstaverne i et ord som dreng. Men en del børn (med normal intelligens) har en så kort hukommelses-spændvidde, at de kun kan huske måske tre bogstaver efter hinanden.

En sådan hukommelse volder naturligvis ekstra besværligheder med at lære at læse eller skrive, men de overvindes i regelen i løbet af halvandet år eller så.

Er hukommelsessvagheden mere udpræget, kan den på senere klassetrin også gøre det svært for barnet at lære f. eks. navne i geografi og tabeller i regning, men generelt kan man sige, at vanskeligheder på det hukommelsesmæssige område gør sig stærkest gældende i de første skoleår. På de senere trin appelleres der mere til tænkningen, og desuden finder det lidt ældre barn oftest udvej for at udligne sit handicap — ganske som voksne klarer sig, selv om de ikke kan huske fødselsdage uden at skrive dem op.

Svag hukommelse er en hyppig mangel, men det er meget sjældent, et barn af den grund ikke kan følge med, hvis det ellers er normalt udviklet.

Noget andet er, at børn med en dårlig hukommelse ofte er rastløse og ukoncentrerede. Jeg tror, en af årsagerne hertil er, at mange hverdagskrav faktisk er for store. Hvis Peter ikke husker så godt, vil han ofte, når han bli-

ver sendt i byen, komme hjem med forkert ting eller have glemt noget. Så får han bebrejdelser: Jeg sagde jo, du skulle huske dit og dat, men du har altid så meget andet i hovedet... o. s. v. Bliver den situation hverdagskost, er det med til at gøre Peter rastløs.

Læsevanskeligheder er meget almindelige i skoletidens første år eller to. Op mod 10 pct. af alle skolebørn får på en eller anden måde særlig undervisning i læsning og retskrivning.

Vanskelighederne på dette område falder i to store hovedgrupper. Nogle børn har svært ved at bearbejde det *børte* rigtigt. Det kan f. eks. ytre sig ved, at barnet staver korrekt indenad, men ikke er i stand til at drage bogstaverne rigtigt sammen. F-i-s-k bliver til fik, f-ø-r-t bliver til grøft o. s. v. Sådanne vanskeligheder kan genere barnet meget stærkt gennem 1. og 2. klasse, men det ser ud til, at de gennemgående overvinder relativt hurtigt.

Andre børns læse-problemer er knyttet til den synsmæssige opfattelse af ordene. Det har ikke noget at gøre med, hvor skarptseende de ellers er, men viser sig på den måde, at barnet let forveksler ord, der ligner hinanden, f. eks. *sort* og *stor*, *han* og *har*, *du* og *ud*. Det behøver ikke at være særlig iøjnefaldende til at begynde med, men volder for alvor besvær, når barnet skal til at opgive tekniikken med at stave indenad.

Sådan set træffes begge slags vanskeligheder hos alle børn, og det er først, hvis de ikke afvikles i løbet af 1-1½ år, at der bliver tale om særundervisning. Den vil i regelen have form af et par ugentlige særtimer, hvis barnet kun har lettere vanskeligheder, mens det fortrinsvis er børn med vedvarende vanskeligheder på *begge* områder, der overføres til *læseklasser*.

Dobbelt så mange drenge som piger

Påfaldende er det, at læsevanskeligheder optræder langt hyppigere hos drenge end hos piger. 2/3 af de børn, man har i læseklasserne, er drenge. Måske skyldes det, at pigerne gerne er mere koncentrerede og mere indstillet på at lade sig undervise.

Læsning er naturligvis et uhyre vigtigt fag i de første skoleår, fordi undervisningen i næsten alle andre fag bygger på, at eleven kan læse. Læsevanskeligheder, af hvad art de end kan være, er imidlertid et større handicap i grundskolen end senere, hvor mange andre færdigheder får større vægt. Den slags vanskeligheder er der derfor grund til at tage med optimisme.

Man skal heller ikke tro, at børnene ugleses blandt kammeraterne, fordi de skal have særtimer. Vi har ofte været ude for, at de andre børn i klassen fandt det så interessant, at de nærmest misundte de børn, som gik til særundervisning...

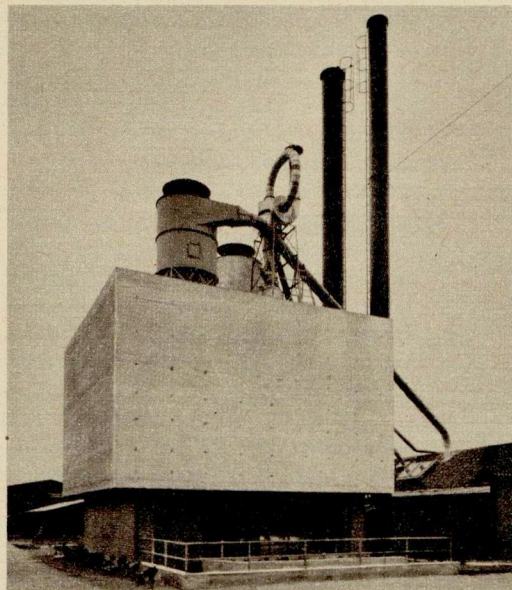
— Uanset om en dreng eller pige har nogen af alle disse vanskeligheder at kæmpe med eller klarer sig ganske normalt, er det dog stadig af kolossal betydning — også skolemæssigt — at forældrene beskæftiger sig med barnet, slutter afdelingsleder Carl Åge Larsen. Det skal altså blot hellere ske ved, at man snakker og leger og går tur end ved, at man terper ABC og den lille tabel.

Fra hestestaldens ammoniakdampe til moderne sprøjtekabiner - -

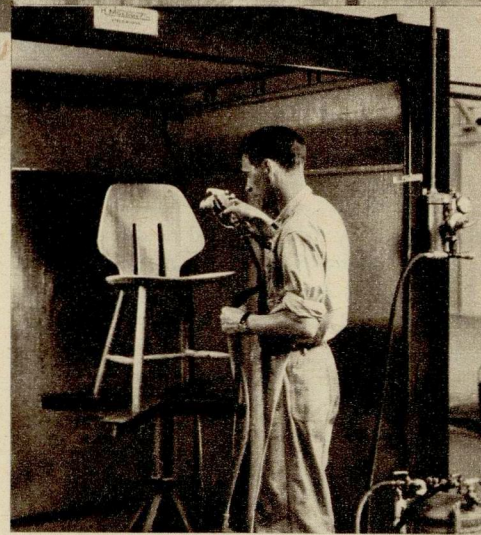
Når herregårdssnedkeren i gamle dage, det vil sige i det 16.-17. århundrede, skulle lave en smuk, røgfarget egetræskiste til herskabet, satte han blot egetræet ud i hestestalden, hvor ammoniakdampene i forbindelse med egetræets garvesyre mørknede træet, og gav det den smukke røgfarge. Det var en langsom proces, og det kunne godt tage op til et par måneder, før træet havde fået den rette farve.

Senere og faktisk helt op til vore dage stillede man træet eller de færdige møbler i røgekamre, hvor kunstigt fremstillede ammoniakdampe i forbindelse med træets garvesyre i løbet af et par timer sørgede for mørkningen af træet. Der var blot det kedelige ved det, at træets garvesyreindhold var medbestemmende for røgfargen, der desårsag aldrig kunne blive helt ens — end ikke i samme møbel. En stol f. eks. havde ofte et ben, der var henholdsvis lysere eller mørkere end et andet, fordi garvesyreindholdet aldrig er ens i samme træstykkets forskellige lag.

På FDBs stole- og møbelfabrik i Tarm har man i sommerens løb i forbindelse med en stor udvidelse og opførelse af en stor ny samle- og behandlingshal fået installeret nogle hypermoderne sprøjtekabiner, der helt overflødiggør ammoniakrøgekamrene, samtidig med, at de betyder et stort fremskridt på møbellakeringsens område. Tidligere blev møblerne sprøjtelakeret med celluloslakker, og lakereren skulle under arbejdet altid være iført gasmaske for ikke at indånde de usunde dampe. Nu sprøjtes der i de nye kabiner med en syrehærdende lak.

Dette er ikke et atomkraftværk, men et nyt kedelhus, der er opført i forbindelse med udvidelsen af FDB's fabrik i Tarm, og det er nu blevet et vartegn for den jyske stationsby.

Uden beskyttelse af nogen art kan sprøjtelakereren nu arbejde uden risiko i de nye sprøjtekabiner, der er installeret i møbelfabrikken. Lakereren er ikke længere udsat for forgiftningsfare som tidligere, da han måtte iføres gasmaske.

Udsugningen i kabinerne i forbindelse med andre store forbedringer i den nye behandlingshal bevirker, at der ikke er det fjerneste ubehag eller risiko forbundet med arbejdet. — Det nyeste og største tekniske fremskridt i forbindelse med overfladebehandlingen af møblerne er dog, at man ved tilsætning af visse kemikalier til lakken får træets smukke naturfarve frem, for egens vedkommende røgfargen, der tidligere krævede den store proces. — Den nye behandlingsmetode betyder bl. a. også, at træet er mere modstandsdygtigt overfor slid og fugtighed, ligesom lysægheden er blevet større.

forbruger-

nyt

REDIGERET AF BODIL M. BEGTRUP

PRØV SELV *om der er forskel*

Forbrugerne interesserer sig ikke særlig meget for en vares pris. Forbrugeren påvirkes stærkt af reklamen. Disse to ting blev med klare tal bevist under en rundbordsdiskussion om reklameproblemer, der afholdtes som led i en Nordisk Husmoderuge på Andelsskolen midt i juni med 27 deltagere – alle aktive medarbejdere i kooperative husmoderforeninger i Finland, Norge, Sverige og Danmark.

I Finland, hvor man pt. i høj grad må spare, men også i Sverige, er der gjort et vældigt reklamefremstød for at sælge malet kaffe i blikdåser a 250 gram. Disse dåser fordyrer kaffen med ca. 50 øre. Alligevel stiger salget kolossalt på bekostning af posekaffen, der dog males lige for næsen af een ned i en dejlig dobbelt-pose (måske har de ikke så gode poser i Finland og Sverige som her??). Og i posen skal kaffen dog blot transporteres hjem til kaffedåsen. Man forstår til nød, at kaffen i blikdåsen købes den første gang, men ligefrem at samle på dem og dertil betale 50 øre mere for kaffen hver gang, forekommer een ufatteligt. Men det er altså reklamens magt.

Et andet eksempel: Brugsforenin-

gerne og flere andre handlende sælger cornflakes i halvkilos plasticposer. De koster ca. 1,60. Ved siden af poserne står en mærkevare i cornflakes med dejlige billeder på papkartonens bagside. Kartonen rummer 225 gram, og det står på emballagen. Den koster ca. 1,20 kr. Omregner man priserne til kilopris koster cornflakes i plasticposerne ca. 3,20 pr. kilo og i kartonen ca. 5 kr.

Men så er de sidste vel bedre, ræsonnerer forbrugeren. For når en vare er dyrere, er den som regel også af bedre kvalitet. Tag engang og prøv, om De kan smage forskel.

Vi vil have god, men ikke fordyrende emballage, siger forbrugerrepræsentanterne til emballagefolkene. Det kan – som vist her – være svært at overbevise dem, når forbrugerne ikke støtter kravet.

– Vi vil have ærlig, oplysende reklame, siger forbrugerrepræsentanterne til reklamens folk.

– Nej, I vil ikke, siger reklamen. Salgstallene viser, at I vil bruge filmheltens og -heltindens sæbe både til at vaske jer i og til undertøjet.

Forbrugerrepræsentanterne sad med lange ansigter men med oprejst pande i diskussionen. De var alle i den mere modne alder, og de trøstede sig med, at de og deres jævnaldrende var de gode købere. Det var de pengestærke unge, der var letsindige og først skulle løbe hornene af sig.

Vi, der sad omkring bordet, vi lod os rigtignok ikke lokke af sex-betonet, usaglig reklame. Vi ønskede den pæne, oplysende, vejledende reklame.

??-SVAR

* Jeg kan ikke nok som anbefale *Camferine*, skriver Ebba Villadsen. Jeg har prøvet så at sige alt, hvad der findes af håndlotion uden held indtil jeg fandt *Camferine*. Jeg har fået mange med ru hænder til at gå i Brugsen og købe *Camferine*. Tidligere kunne jeg ikke røre nylonstrømper eller -undertøj uden at tage handsker på. Det går fint nu.

* Jeg tror, det ville glæde mange, om man kunne få både den vidunderlige *Camferine* og *Noritacremen* i store portioner, f. eks. $\frac{1}{2}$ kg pakninger. Disse to cremer overgås efter min mening ikke af nogen andre, og er man en familie på 4–5 personer, må det kunne betale sig at købe varen i større portioner. Sådan skrev fru Jørgensen, København NV.

* *Noritacremen* leveres fra *Viby-fabrikkerne* i store dåser a ca. 435 gram til 13 kr. Da efterspørgslen efter den store dåse er mere begrænset end efter de to andre størrelser, føres den næppe overalt, men kan altså skaffes.

Camferine fås også i store krukker og i tube. *Vibyfabrikkerne* oplyser, at af tekniske grunde vil det være ubeldigt at forhandle *Camferine* i alt for store portioner.

* Fru Astrid Sørensen beder om at få flormelis i plasticposer og frugtfarve i flasker, som ikke vælter. Kan dette ikke lade sig gøre, foreslår hun et stativ, man kan have flaskerne stående i.

* *Flormelis* vil snart komme i plasticposer.

Om de små essensflasker siger krydderimøllen, at af en eller anden grund er denne type efterhånden blevet standard hos samtlige fabrikker af essenser og frugtfarve i dette land. Alle ved, at disse flasker er meget upraktiske, men ingen tør bryde ud. Man risikerer, at forbrugerne ved en sammenligning vil synes, at en lavere og bredere flaske rummer mindre.

Krydderimøllen overvejer dog en udskiftning, og skal vi forbrugere ikke støtte tanken? Vi er vist efterhånden blevet så kloge, at vi kan se, at en høj, smal emballage i reglen rummer mindre end en lav og bred.

Løvrigt kan Krydderimøllens frugtfarve og essenser fås i større flasker, som står godt og er forholdsvis billigere. De små flasker rummer ca. 15 kubikcentimeter og koster ca. 35 øre – de store rummer ca. 50 kubikcentimeter og koster ca. 75 øre. Man sparer 50 procent ved at købe de store flasker – og så kan de stå.

Fru Astrid Sørensen, Grenå, har fået de 25 kroner dennegang.

mon?

KAREN KOK'S MAD

Senneps- Pickles

¼ kg små løg
¼ kg små karotter
1 blomkål (delt i buketter)
20 små, grønne agurker

SAUCE
50 g mel
½ liter eddike
1 dl grønsagsvand
50 g pulversemmep
10 g karry
200 g sukker
1 teskefuld konserveringsmiddel

De rengjorte grønsager lægges i koldt saltvand (25 g salt pr. liter) ca. 1 døgn. Koges halvmøre hver for sig. Hældes til afdrypning i et dørslag. Melet udrøres med eddiken. De øvrige ingredienser tilsættes. Sauce bringes i kog under piskning. Koges igennem et par minutter. De afdryppede grønsager blandes i. Konserveringsmidlet røres i. Pickles' en overhældes og tilbindes. NB. Denne pickles skal helst trække en måneds tid før den spises.

Esdragon-Eddike

Mange krydderurter kan bruges til eddike f. eks. citronmelisse og *bacilicum*, men næst efter dillededdiken er det vist esdragoneddike, som bærer prisen. Esdragon er en smuk, høj staud, som er meget taknemlig at have i sin have. De lange smalle blade ribbes af stilkene og kommes på eddike med lidt sukker ganske som forklaret om dillededdiken.

Esdragon kan købes på Københavns Grønttorv (og måske også på andre grønttorve) og hos større frugt- og grønthandlere. I Frankrig snitter man esdragonblade fint og blander dem i grøn salat – det smager ganske udmærket.

*S*kænk vinterens salater, marinerede sild, smørrebrød og daglige middagsretter en tanke – og lav nogle glas senneps-pickles og flasker med dillededdike. Det er den slags, der sætter prikken over i'et. Det kan betale sig både for by- og landhusmoderen selv at lave disse ting, som er hurtige og nemme.

Dild- Eddike

Klip de groveste stængler fra dilden og prop dildbladene ned i eddikeflaskerne. Der skal være så meget dild i flasken, at det ser ud, som om den „vokser“ op gennem hele flasken. Tilsæt to spiseskefulde sukker, det blidner eddiken. Dilden kan også lægges i krukker og overhældes med eddiken. Den står så med dilden en måneds tid, sies fra og hældes på flasker.

AKTUELT

GROV OG MILD. Skurepulverne Skrub og Karen har begge fået en ny og god emballage med aluminiumsbund, som ikke rustner, og som holder skurepulveret tørt.

Skrubs kvalitet er forbedret endnu en lille tand – det skummer mere. Skrub er – som navnet siger – til det grove. Karen er mild mod kummer, badekar, fliser, emallerede gryder, kasseroller og meget andet, men renser alligevel godt.

NORITA fås nu også i tuber.

I REJSEPAKKER. Sæbevaskepulveret Blida – det eneste vaskemiddel med sæbe, som ikke kræver blødgjort vand, og derfor er lige så nemt i brug som de syntetiske vaskemidler – det fås nu i „rejsepakker“. Seks breve Blida ligger i en patentlukket plasticpose, som er let at åbne og lukke. Når posen er tømt for Blidapakkerne, kan den bruges som tobakspung, toiletpose m. m., fordi den lukker så nemt og godt.

Forbruger-Nyt lovede allerede 1. juni, at Blida-rejsepakkerne da skulle være i handelen. De kom først 15. juni – og det har vi fået mange skænd for. Vi (og fabrikken) beder om undskyldning.

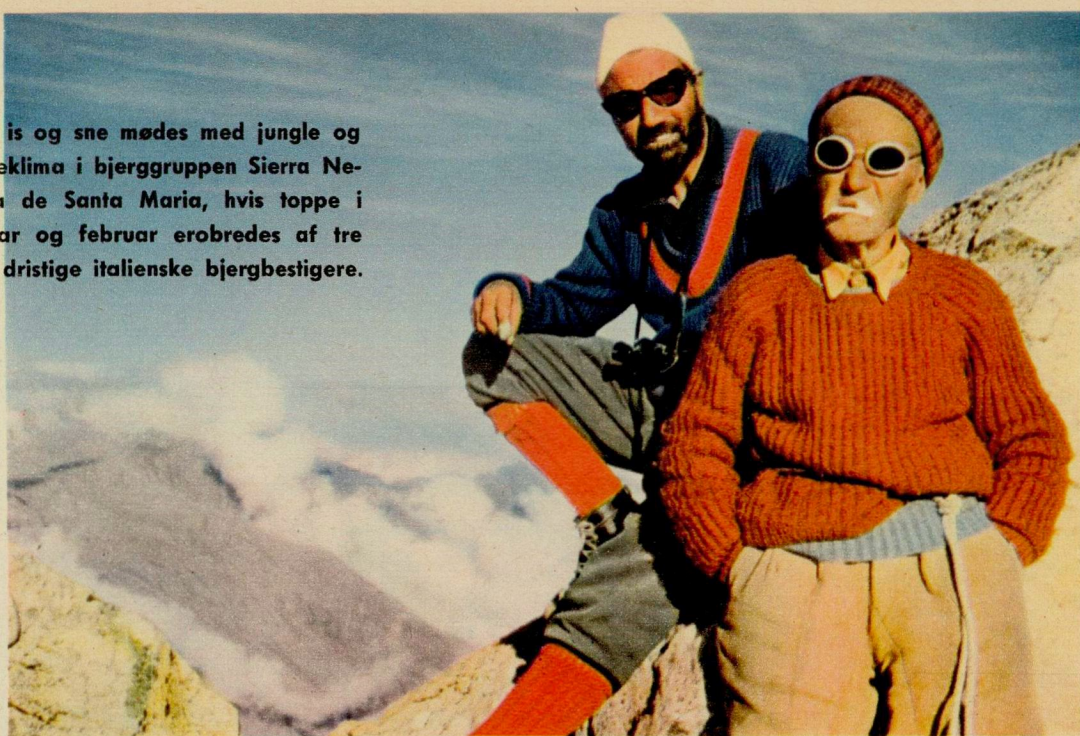
FED CACAO OG MEGET MAGER CACAO. Den 28. maj i år kom indenrigsministeriets bekendtgørelse: Om chokolade, cacao m. m. I den bestemmes, hvad der forstås ved cacao, hvor meget sukker, der højst må være i chokolade (nærlig 65 pct.), hvilke og hvor store mængder aromatiseringsstoffer og meget mere, som det bliver chokoladefabrikernes sag at overholde.

For forbrugerne er en af bekendtgørelsens praktiske resultater det, at fra januar 1959 kommer der en slags varedeklaration på cacao-emballagen:

- * Cacaopulver med 20 pct. cacaosmør eller mere betegnes (som hidtil) cacao eller cacaopulver.
- * Cacao med mindst 10 pct. men ikke over 20 pct. cacaosmør skal betegnes fedtfattigt cacaopulver eller fedtfattig cacao.
- * Cacao med mindre end 10 pct. cacaosmør skal betegnes som meget mager cacao eller meget mager cacaopulver.

Bekendtgørelsen bestemmer også, at ordet cacao eller cacaopulver kun må benyttes på en vare, der er fremstillet af cacaobønner, d. v. s. cacaobønner, som er helt befriet for skaller og kim. Man kan altså ikke længere sælge en vare, der er „strakt“ med fintmalede cacaoskaller som cacao. Det har man næppe heller gjort nu efter krigen, men der har altså ikke tidligere været en bestemmelse, der kunne forhindre det.

Evig is og sne mødes med jungle og tropeklime i bjerggruppen Sierra Nevada de Santa Maria, hvis toppe i januar og februar erobres af tre dristige italienske bjergbestigere.

ENERET: L'EUROPEO, MILANO OG SAMVIRKE

Italienerne Pirovano og Ghiglione (med rød trøje) er her fotograferet af ekspeditionens tredje medlem, Canali, på toppen af Monte Ojeda, 5490 meter, efter i tre dage at have været indesluttet i et lille telt under en frygtelig snestorm. De samme to mænd ses på billedet herunder på en hidtil unavngiven top, 5350 meter, som de døbte Borgomanero efter Ghigliones italienske fødeby. Billedet til venstre giver et storslået indtryk af højderne i Sierra Nevada de Santa Maria. Formationerne minder meget om Dolomitterne på grænsen mellem Østrig og Italien, og Dolomitternes berømte farvespil fra gråt til rødt kendetegner også bjergtoppene i Santa Maria.

NÆSTEN lige under Ækvator – i Colombia i Sydamerika, og i luftlinje kun et halvt hundrede kilometer fra Det karibiske Hav – ligger en af de mindst udforskede bjerggrupper på kloden: Sierra Nevada de Santa Maria.

I højde måler denne gruppes toppe sig ikke med Himalayas. I Santa Maria når de højeste spidser kun omkring 5400 meter. Men mens der er et evigt rend op og ned ad Mount Everest og de andre Himalaya-toppe, er Santa Marias toppe næsten udforskede. Flere af dem er navngivne efter helgener eller sydamerikanske nationalhelte, mange er dog blot nummereret, og på de færreste har et menneske nogensinde sat sin fod. Naturen sætter en bom herfor. Santa Marias bjerge står nemlig med fødderne i uigennemtrængelig og fugtig jungle, mens toppene er kronet af evig sne og is. Dertil kommer, at mødet mellem kulde og tropvarme forårsager, at voldsomme storme ofte og uventet bryder frem.

I december sidste år drog tre italienere ud på erobrerfærd i Santa Marias højder. Det var tre erfarne bjergbestigere, lederen, Piero Ghiglione, har i over 25 år dyrket den farlige sport. De tre mand var assisteret af to indfødte bærere og syv muldyr. I januar og februar i år besteg de femogtyve af Santa Marias bjergtoppe og efterlod flere af de hidtil blot nummerede toppe døbt med navnene på deres ita-

lienske hjembyer og andre italienske lokaliteter.

Santa Maria består af to tætsluttende grupper. Ekspeditionen kunne derfor klare sig med blot to hovedlejre, en i hver af grupperne. Disse lejre lå i 4.800 meters højde, svarende til højden på Mont Blanc. Den ene lejr, for foden af Monte Reina (Dronningen - 5.380 meter), ses på det store billede øverst til højre på disse sider.

Hver af de 25 toppe, som blev besteget, krævede sin specielle bjergbestigningsteknik. Der var lodrette højder, hvor man kun kom op efter at have slået søm efter søm i bjergsiden til fastgørelse af klatretovet. Og der var også tale om trættende og farlig bestigning af spejlblanke isflader.

Bestigningen af Ojedatoppen - billedet øverst til venstre - bragte i tre dage ekspeditionen i livsfare. Få hundrede meter højere end hovedlejren ved Monte Reina satte en voldsom snestorm uventet ind. Al udsigt lukkedes om de tre italiene-

UKENDTE BJERGE

Den italienske ekspeditions ene hovedlejr i 4800 meters højde for foden af Monte Reina (Dronningen), den skønneste af toppene i Santa Maria-massivet. Herunder en fantastisk bjergkam, der nu er døbt „Byen Milano“.

re, ethvert skridt var umuligt, hverken videre frem eller tilbage til sikkerheden i lejren. I et lille telt måtte de udholde stormen og kulden og klare sig med knappe rationer af dåsemad. Til den øjeblikkelige fare kom den frygtelige viden, at såfremt en ulykke skulle indtræffe, var der overhovedet ingen mennesker at kalde til hjælp. Bortset fra nogle indianerlandsbyer hist og her i 3000 meters højde er området øde og ubeboet. Ekspeditionen måtte kunne klare sig selv, hvordan det end gik.

Lige så pludselig som den var begyndt, standsede stormen. I den kolde og klare luft lå Santa Marias bjergtoppe atter omkring de tre ekspeditionsmedlemmer, og som billedet viser, blev Monte Ojeda besteget i strålende sol.

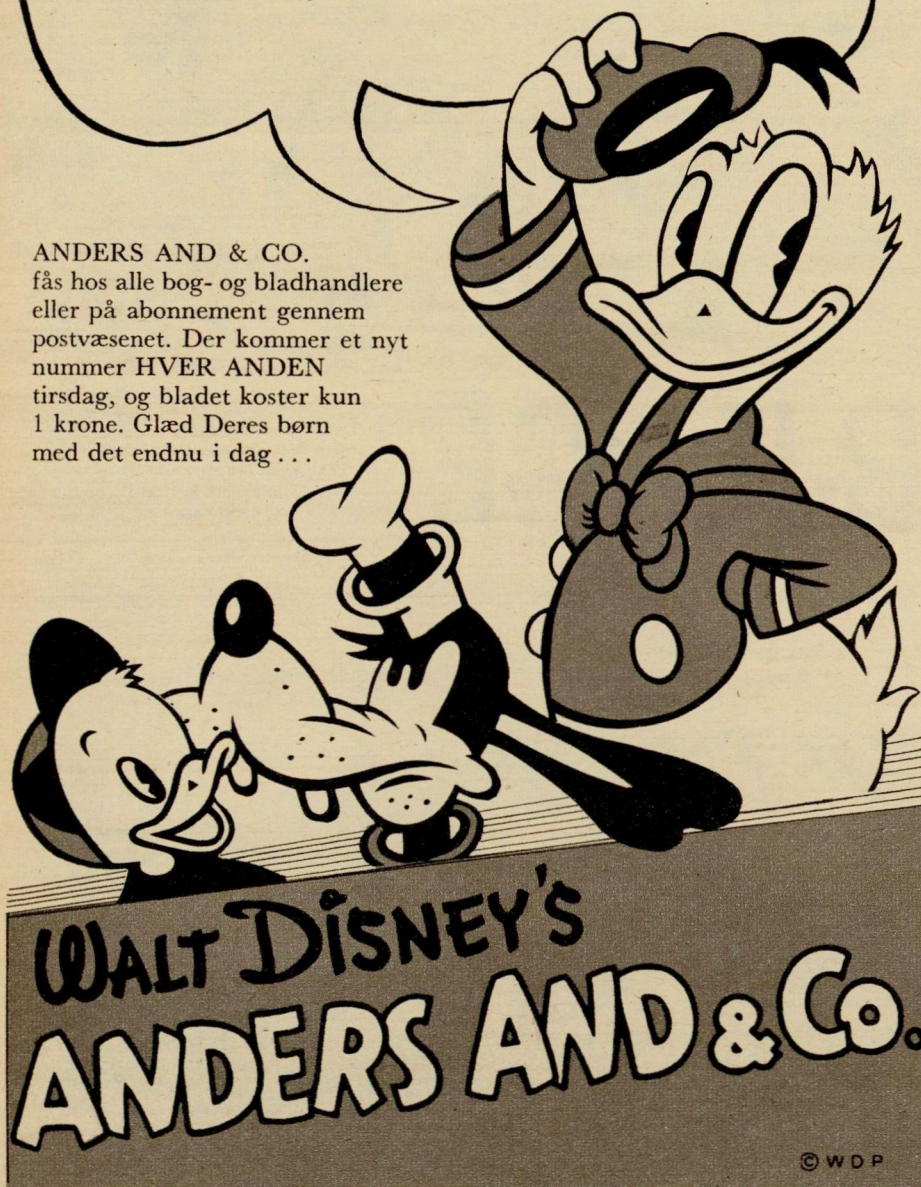

Kære forældre...!

Må vi ikke nok foreslå, at også DERES børn får lov til at holde seriebladet ANDERS AND & CO. med de mange morsomme tegninger af os og vore muntre venner fra Walt Disney's dejlige tegnefilm.

Vi er altid i godt humør — derfor er vi så afholdte!
Vi oplever de utroligste ting — derfor synes børnene, det er spændende at læse om os. Og vi fremhæves fra alle sider som velegnet læsning — derfor kan enhver far og mor trygt tage ANDERS AND & CO. med hjem.

ANDERS AND & CO. fås hos alle bog- og bladhandlere eller på abonnement gennem postvæsenet. Der kommer et nyt nummer HVER ANDEN tirsdag, og bladet koster kun 1 krone. Glæd Deres børn med det endnu i dag...

Mennekser i fortifarten

AF TOVE SMIDTH

CASPERSEN er en af de mærkeligste skæbner, jeg har mødt. Han har i tidens løb gjort et par hundrede opfindelser. Men ikke een er blevet udnyttet. Hvorfor?

— Det er så let at få ideer og lave modeller, siger Caspersen. Men så kan jeg ikke komme længere. Hver gang jeg vil omsætte en opfindelse i penge, er der noget, som slår klik. Jeg bliver usikker og går i stå.

Fru Caspersen kommer med en stor skuffe, fuld af gulnede tegninger, beskrivelser af opfindelser. Skønne, spildte kræfter.

Her er for eksempel en blyantsholder med indbygget blyantspids. Den er i hvid og sort plastic og ligner en god fyldepen. I denne holder anbringer man en almindelig træblyant. Den ende, man skriver med, hviler i selve blyantspidsen. Når stiften trænger til at spidises, trykker man bare på en knap og drejer lidt på hylstret. Blyanten kan slides til sidste centimeter.

Her er en rive, hvorpå man kan ændre afstanden mellem tænderne alt efter, hvad man river. En sikkerhedsnål, der ikke kan gå op. En flaskeholder med en kapsel, som løfter sig, når man hælder af flasken, og lukker for halsen, når man sætter flasken fra sig.

HVER GANG, Caspersen støder på noget, som er upraktisk, begynder hans hjerne at arbejde, og i reglen finder han en løsning. Når Caspersen smører brillantine i håret, irriterer det ham, at han bliver fedtet på hænderne. Derfor har han opfundet et lille apparat med to imprægnerede puder, som smækker sammen om kammen og afgiver et passende kvantum fedtstof. Han har eksperimenteret med hjørneprismer til briller, så synsfeltet udvides... og meget, meget andet.

Caspersen er virkelig genial til alt, hvad der har med mekanik at gøre. Det får jeg bekræftet på Teknisk Hjælp for Ubemidlede — en sammenslutning af ingeniører, som gratis råder og vejleder folk i tekniske anliggender. Teknisk Hjælp har interesseret sig meget for Caspersen og søgt at overtale ham til at udnytte sine opfindelser forretningsmæssigt. Forgæves. Caspersen kan arbejde med en opfindelse et helt år. Han helmer ikke, før hans model er perfekt i enhver henseende. Teknisk Hjælp skaffer ham patent på opfindelsen. Nu burde Caspersen storme fabrikanternes døre, sælge sin idé og nyde frugterne af sit arbejde. Men han kan ikke. En usynlig barriere standser ham. Tiden går, den årlige patentafgift bliver ikke betalt, for Caspersen mangler penge.

HVORFOR HAR denne mand ingen tro på sig selv?

Efter hans egen mening skyldes det en forkvaklet barndom. Hans erfaring har overbevist ham om, at psykologerne har ret, når de hævder, at barndommen præger et menneske hele livet. Måske kan hans historie vække nogle forældre til eftertanke.

Viktor Caspersen er skilsmissebarn og kan ikke minde, at han nogensinde mødte kærlighed eller forståelse i sit hjem.

Han ved godt, at han ikke var nem. Hans temperament var voldsomt — han blev let begejstret og ivrig, men lige så let vred og hidsig. Han havde en skarp fornemmelse af ret og uret, og overfor uretten reagerede han prompte uden tanke på, at det kunne skade ham selv. Men han ved også, at var han blevet taget med det gode, ville hans trods være smeltet.

Hans mor forbød ham at besøge faderen, skønt Viktor hårdt savnede den støtte og vejledning, som en far kan give en søn. Senere fik han en stedfar, men nægtede at akceptere ham, og stedfaderen var ikke stor nok til at komme drengen i møde. Når noget gik galt i huset, fik Viktor altid skylden. — Han er sin far op ad dage, blev der sagt.

Opfinde

Han gjorde henved

to hundrede opfindelser.

Men ikke een

af dem er

blevet udnyttet

kan man jo altid

ALLEREDE SOM 7-ARIG begyndte Viktor at konstruere. Skønt han tilhørte en embedsmandsfamilie, blev han tidligt klar over, at han ville være finmekaniker, og han fik en god læreplads på en regnemaskinefabrik.

Hans små opfindelser vakte opmærksomhed på arbejdspladsen. F. eks. fandt han på at sætte en metalspiral ind i sin pibespids for at give røgen en længere vandring, derved blev den afkølet og bed mindre på tungen. (Mange år efter lancerede et engelsk firma den samme idé). Han konstruede et slibeapparat for grammonfonstifter – det blev drevet af den

samme fjeder, som trak grammonfonværket. En af firmaets ingeniører foreslog, at han skulle tage patent på disse ting og hjalp ham med at indgive ansøgning.

Men hjemme havde de ingen sans for hans snilde. Hver gang han kom med noget nyt, trak de på skuldrene eller antydede, at han havde hugget ideen fra andre.

Sit arbejde magtede han – det følte han. På alle andre felter var han usikker og underlegen. Derfor kastede han sig nidkært over arbejdet. Det blev hans altopslugende hobby.

Da han havde udstået sin læretid, arbejdede han nogle år som

svend. Så traf han *Ethly* – det første menneske, som forstod ham og holdt af ham, som han var. De besluttede at gifte sig.

Men tiderne var blevet vanskelige. Det var midt i tyverne, arbejdsløsheden havde ramt Caspersen. De havde ingen lejlighed. Alligevel gik de på rådhuset, meget mod begge familiers vilje. Det blev et sølle bryllup. De havde kun en krone i kontanter – den købte de bananer for. De havde ingen steder at gå hen. Ethly boede hos sine forældre, der ikke ville vide af svigersønnen. Viktor var hjemløs og pengeløs. Han tilbragte bryllupsnatten ensom i en kælder.

SVÆRE ÅR FULGTE. Der kom et barn, og Ethly flyttede hen på et kvindehjem. Viktor tog alt forefaldende arbejde – kørte som bud, solgte aviser, trak sildekasser ved Gammel Strand, betalte for Ethlys ophold på kvindehjemmet og købte gammelt brød for sine sidste penge. Sov på lofter og i kældre.

Omsider fik det unge ægtepar et værelse på en husvildeafdeling. De måtte dele køkken med andre husvilde, og deres møbler var et sært skrabsammen. Men de to var henrykte. Endelig havde de fået et sted, hvor de kunne bo sammen.

I perioder havde han arbejde. Så var tilværelsen værd at leve. I andre perioder var de så fattige, at de knap nok kunne spise sig mætte. Men alt i alt gik det fremad. Caspersen vendte tilbage til sit fag, fik fast ansættelse. Så flyttede de hen i en rigtig lejlighed. Fik flere børn. Med årene kom der otte.

Caspersens arbejdsgivere satte pris på ham. Hans dygtighed og energi gjorde ham uvægerligt til førstemand. Han sled for at svare til deres Forventninger. Familien og hjemmet kom på fode. Det hele tegnede pænt. Så slog sygdommen ham ud.

Det var nerverne. Han havde overanstrengt sig på arbejdspladsen. Hans kolleger syntes, han var

avanceret for hurtigt – de var misundelige og søgte at skade ham. Det tog han sig meget nær. Måske var det også en reaktion oven på de lange, svære år. Og der var blevet krig i verden. Det ene med det andet.

– Hvis man aldrig selv har haft dårlige nerver, kan man ikke sætte sig ind i, hvordan det er, siger Caspersen. Ting, som for var bagateller, bliver uløselige problemer.

De dårlige nerver indvirkede på hjertet. Et maveonde stødte til. Sygdommen varede i tre år. Siden er Caspersen ikke rigtigt kommet op igen.

NU ER HAN EFTERHÅNDEN blevet 54 år, omend han med sin lange, slanke krop virker yngre. I den alder er det som bekendt svært at få arbejde. Han har prøvet at starte for sig selv, f. eks. kørte han engang rundt og reparerede skrive- og regnemaskiner. Men bilen var gammel og alt for dyr i drift. I det hele taget – det er næsten håbløst at starte noget uden penge.

Men selv om han tit er arbejdsløs, er han aldrig arbejdsledig. Opfinde kan man jo altid!

Den megen arbejdsløshed har øget hans kompleks. – Folk i gaden tror sikkert, jeg ikke vil arbejde. Og så er sandheden den, at jeg krymper mig ved at tage mod understøttelse. Det er så deprimerende. Og når man samtidig har hjernen fuld af ideer... det er tosset, ikke?

– Han burde sidde og eksperimentere for et firma, siger de på Teknisk Hjælp for Ubemidlede.

Få en chance på et forsøgslaboratorium – eller på et lille værksted. Det ville være dejligt!

– Men den drøm går næppe i opfyldelse, siger Caspersen. Det er så mærkeligt med mig. Jeg følger, at jeg nok kender melodien – livsmelodien. Men på én eller anden måde har jeg ramt en halv tone forkert hele vejen.

Carlo og Columbus
Rune Andréasson

DE RIDER UNDER VANDFALDET OG UNDSLIPPER SOLDATERNE

NU MÅ VI ADVARE DIN FAR MOD BAGHOLDET

ALLE NAT FLYTTER INDIANERNE HELE DERES BY...

DE RIDDER STORE BØFFEL IMØDE OG FORTÆLLER OM BAGHOLDET, OG AT SOLDATERNE VIL BRÆNDE LANDSBYEN AF

OG STORE BØFFEL FÅR RET. GULDET GØR INGEN LYKKELIG. FOR NÆPPE ER INDIANERNE BORTE FØR DE HVIDE BLIVER VENIGE OM BYTTET

BLEGANSISTERNE HAR ILDVÅBEN. MIT FOLK VIL TABE I KAMPEN. NU FLYTTER VI TIL DEN STORE SLETTE BAG VED

MEN I DEN NYE BY LEVER INDIANERNE I FRED OG RO

COPYRIGHT BULLS PRESSTANST

Dividende på køb i Magasin ANVA

For regnskabsåret
1957/58 udbetales
3 % dividende
på køb i
Magasin ANVA.

Kuponerne skal indleveres i Deres brugsforening eller indsendes til Magasin ANVA's kontor, Vesterbrogade 2 E, København V, inden den 15. sept. 1958.

Gyldige til dividendeberegning er: Rosa kassekuponer samt postkvitteringer, der på bagsiden er påtrykt „dividendeberegtiget“ fra tiden 1. marts 1957 til 28. februar 1958.

Dividenden tilsendes
pr. post i november måned

Soet fart i dyrene med

Terramycin*

TILSKUDSFODER

— kalvene bliver robuste, vokser hurtigere, og foderforbruget ned-sættes væsentligt, d.v.s. hurtigere og større fortjeneste til Dem.

Sække à 5, 10, 25 og 50 kg

FÅS I BRUGSEN

Pfizer

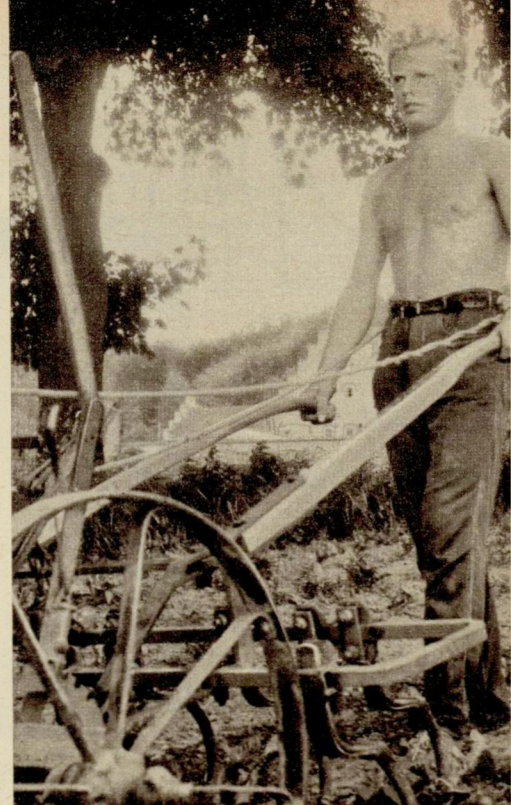
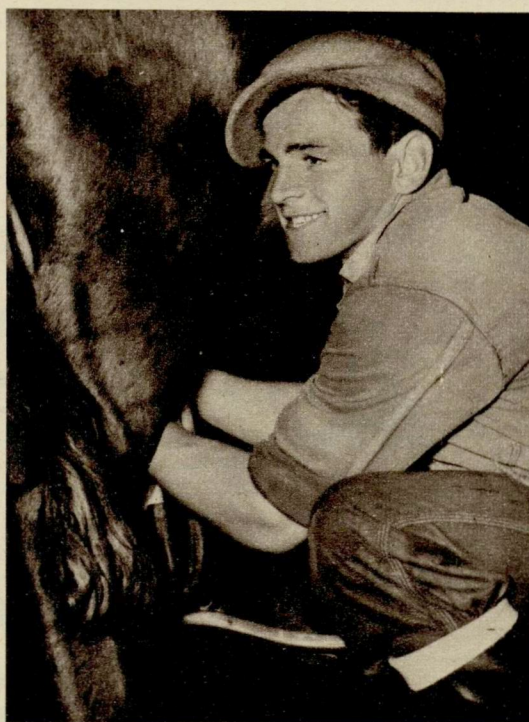
Martinsvej 7, Kbh. V. Luna 5001

Tre elever hygger sig i dagligstuen – fra venstre Sergei Junger, en kun 14-årig københavnerræng, der gerne vil studere sprog, Niels Kjeld fra Kundby på Sjælland, der er 23 år og interesseret i sprog og matematik, og endelig Poul Boesen. Han er 21 år, kommer fra Falster, og hans mål er teologien. På billedet til højre er Hans Tobiasen fra Ribe ved at aftjene sin daglige „værnepligt“ – her med radrenseren i roerne. Han håber på at kunne blive dyrlæge.

Frk. Inger Nielsen kommer fra Sejerslev på Mors. Hun har blandt andet arbejdet indenfor kontorfaget, men ønsker nu at lære sprog, om muligt med en translator-uddannelse som videre perspektiv. Herunder er gårdens fodermester i sving. Martin Berthelsen er 24 år, fra Bjerre, og vil være lærer.

Som en monark, hvis rige lidt efter lidt er skrumpet ind, ligger hovedgården Heskjerg godt en halv snes kilometer vest for Odense og ser beklemt ud.

Tidens tand, der jo får skyld for såre meget, har et vist medansvar for, at Heskjergs facade i imiteret hollandsk renæssance-stil tager sig noget mere historisk ud, end den i virkeligheden er. Bygningen stammer fra 1880-erne, da en odenseansk boghandler satte sin bogskabte rigdom i landbruget og fandt det passende, at den gamle hovedbygning blev erstattet af en ny og arkitekttegnet, men overgæet til andre ejere har gården siden ført en meget omskiftende tilværelse til ligelig kummer for såvel besiddere som panthavere.

Men har Heskjerg ikke opfyldt forventningerne om at blive rammen om ydre herlighed, er den nu blevet centrum for noget nok så værdifuldt. For et årstid siden blev gården købt af den københavnske præst og universitetsbibliotekar Jørgen Laursen Vig, som nu i sommer rykkede ind på gården. Med ham fulgte en flok unge, der kom rundt omkring fra i landet. Nogle er landmænd, andre håndværkere, og andre igen har overhovedet ingen uddannelse. Men fælles for alle er, at de gerne vil være noget – gerne vil have en boglig uddannelse, men at de ikke hidtil har haft mulighed for at realisere deres ønsker.

Det er for sådanne unge, Laursen Vig har købt Heskjerg. Hensigten er at skabe en skole, hvor unge uden uddannelse kan få det boglige grundlag, der kan skaffe dem adgang til en videre uddannelse på læreanstalt eller højere skole. Heskjerg skal ikke være „eksamens-fabrik“, men er i første omgang tænkt som stedet, hvor den søgende unge får et skub fremad og samtidig fornemmelsen af, om det påtænkte studium nu også svarer til forventningerne eller anlæggene.

Princippet for skolegangen er det, at eleverne arbejder fire timer daglig ved Heskjergs landbrug og til gengæld får undervis-

ning, ophold og et beskedent beløb til lommepenge.

Det er et dristigt eksperiment, pastor Laursen Vig har kastet sig ud i. Dets heldige udfald afhænger nemlig ikke blot af lærerkræfter og elevinteresse, men i ikke mindre grad af noget så svingende som landbrugskonjunkturerne!

Det er pastor Laursen Vig godt klar over. Når han alligevel har forladt sikre stillinger som hjælpepræst i Glostrup og bibliotekar ved universitetsbiblioteket til fordel for Hesbjerg, er det, fordi den betyder realiseringen af en gammel drøm om at hjælpe nogle, der har hjælp behov.

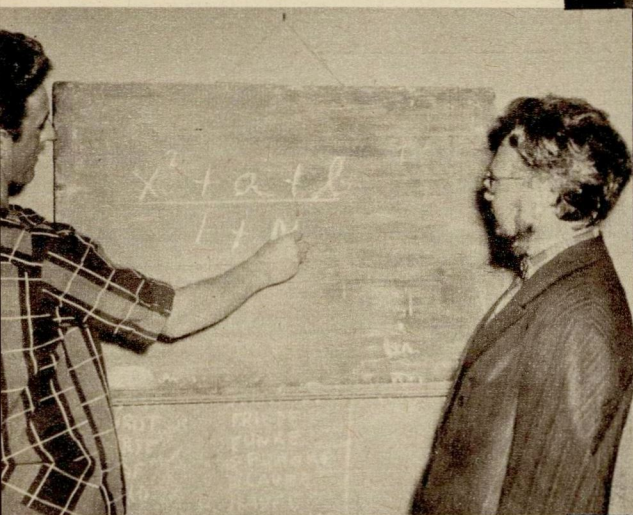
Laursen Vig har som ung prøvet at gøre springet fra landmand til teolog og cand. mag. og har følt, hvor svært det er for den unge, der enten ingen uddannelse har eller er kommet på den forkerte hylde, uden hjælp at bryde ud og give sig til det, der med et elastisk udtryk kaldes „at læse“.

Om ellers udviklingen former sig, som Laursen Vig og hans medarbejdere ønsker, skulle Hesbjerg kunne give sådanne unge pædagogiske og økonomiske muligheder for at foretage dette spring.

RENSEDE ROER SOM SKOLEPENGE

Fra hovedbygningens tårn nyder pastor Laursen Vig den vidunderlige udsigt ud over det frodige, midtfynske landskab. Bygningen, der skimtes på jorden, er Hesbjergs avlsgård. Det er den, der skal skabe den økonomiske basis for undervisningen på den særprægede skole.

Den 21-årige Henning Jensen fra Kraglund vil gerne ind på Landbohøjskole. Her er han med bistand af lærer H. K. Nielsen ved at tage fat på matematikkens grundlag. Underenden ses Hesbjergs hovedbygning, der som omtalt i teksten er af forholdsvis ny dato, idet den er bygget i 1880'erne.

Nu kommer

FOX

Slidmand junior

- den helt rigtige skolesko

FOX-Slidmand junior er drenge-
skoen med slidstyrke
i hver eneste fiber

Der er anvendt kraftigt box-
overlæder, ekstra modstands-
dygtigt foer, og så er skoen
forsynet med den fantastiske
holdbare Greyhound Army-sål.
FOX-Slidmand junior er rand-
syet og fås brun i str. 31-42.
Str. 34-36

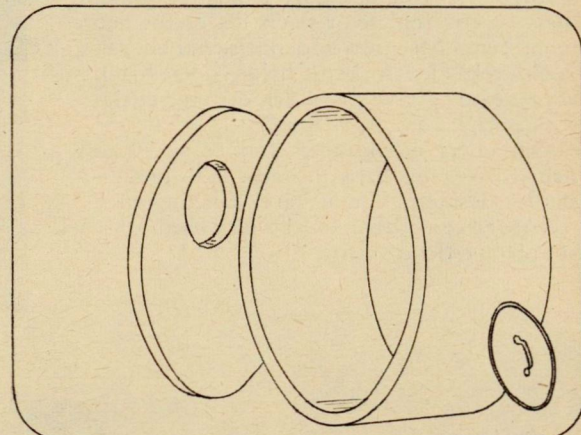
44⁵⁰

Fås i FOX-Magasinerne, Stilman og Magasin Anva

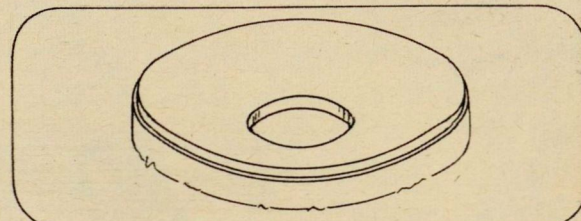
**ARBEJDET
MED HUSET
OG HAVEN**

KOMPOSTBEHOLDER

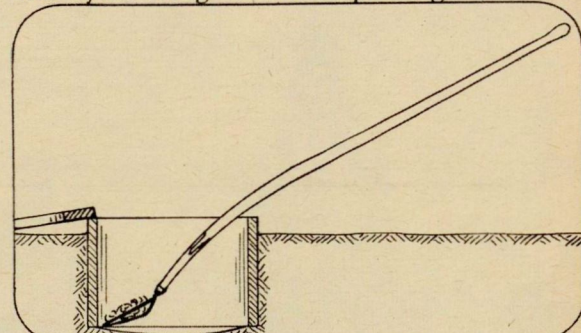
I den allerfjerneste krog af haven lå engang en kombineret have- og køkkenmødding. Den førte et raskt friluftsliv, der vekslede mellem snefog og bundfrysning, skybrud og sommervarme med tørblæst. Det var et udmærket udklækningssted for fluer foruden at være boplads for gravebvepse. Fugle og hunde var til enhver tid travlt beskæftiget med at sprede køkkenaffald over det meste af matrikelnumret. Det måtte ændres!

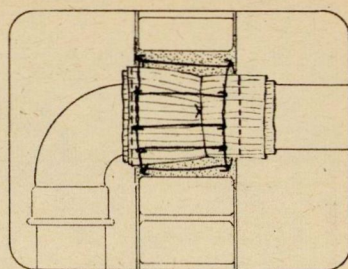
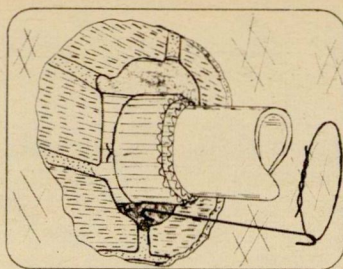
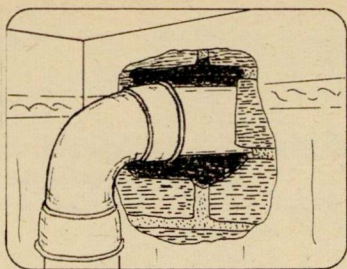
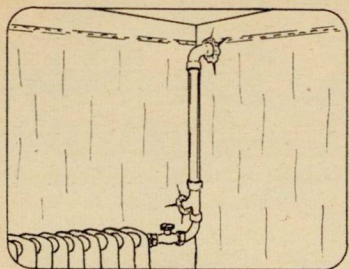
En brøndring af de største, et betondæksel og et grydelåg passende til hullet i dækslet blev anskaffet. Takket være tildækningen kunne „møddingen“ nu anbringes nærmere huset, så det blev lettere at komme af med køkkenaffaldet.

Brøndringen blev stillet oven på jorden, og ved at grave væk indvendig sænkedes den ned i den ønskede dybde. Nu ligger hækkeklip og ukrudt, kartoffelskræller og fiskeindmad tilpas lunt og fugtigt, så det i løbet af et halvt år bliver tjenlig til at køres ud og graves ned. Det øverste og mest friske kan tages op og lægges til side, mens udkørslen står på og bagefter fyldes tilbage til videre opløsning.

Til tømning af beholderen kan laves et særligt redskab af en udslidt kartoffelgreb (kan evt. købes billigt hos en jernopkøber) og et forkeskaft. Med den kan man stå ovenfor og hente kompostbeholderens indhold op i dagens lys. Det vil vise sig, at der her tilsyneladende udklækkes mange af de regnorme, der hører blandt de nyttige medarbejdere i haven.

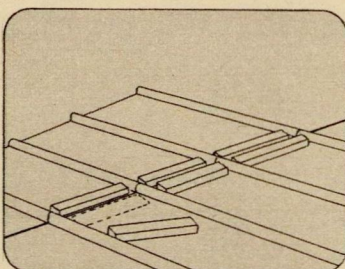
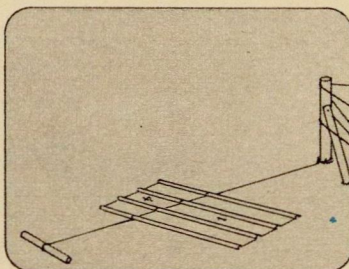
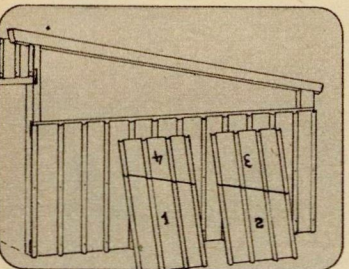
Har De centralvarme i huset, har De sikkert også i tidens løb mødt dette syn. De kender også og ærger Dem over de årligt tilbagevendende lapperier, der forårsages af varmerørens krympninger og udvidelser under vinterens fyring.

Som husejer vil De sikkert gerne have denne kalamitet overstået en gang for alle, selv om det skulle koste lidt mere arbejde og svineri. Først hugges der rigeligt ud omkring varmerørene, hvor de går gennem muren.

En manchete af to lag bølgepap eller 8-10 lag tykt papir lægges om varmerøret inde i muren. Denne manchete må være lidt bredere end muren er tyk, og for at holde den på plads bindes den løseligt til røret med ståltråd eller snor.

Uden om manchetten lægges en armering af 2 mm jerntråd, udformet som i ringe og kroge. Der klimes og pudses med kalkmørtel – med en anelse cement i – og efter tørringen skæres det overflødig af manchetten, glat med pudslaget.

OVERSKÆRING AF PANDEPLADER

De med kridt opmærkede pandeplader overskæres med en 4 m lang og 1-1,25 mm tyk pianotråd.

Tråden bindes til en stolpe, forsynes med en tværpind og lægges stramt på et fast underlag.

Med strengen nøjagtigt over tråden, anbringes trælister af passende tykkelse tæt op til den.

FUGLEBAD. En læserinde skriver: Har Deres mand glædet Dem med en Panda stålvaske, har De have og sætter pris på fuglelivet der, så brug den gamle vaske til et fuglebad. Vasken graves ned i flugt med plænen og får et sandunderlag for holdbarhedens skyld. Kanten dækkes med små klinter, der er meget pyntelige. En træprop i afløbshullet gør det lettere at skifte vandet, og lægger man et par mursten i vasken, kan fugle og dyr af alle størrelser få glæde af arrangementet.

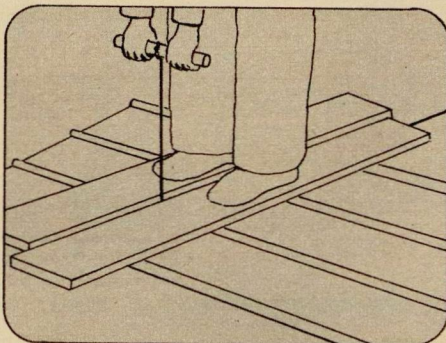
HAVEMANDENS HUSKESEDEL

15. - 31 august

FRUGTHAVEN. De sildige æble- og pæresorter får igen en sprøjtning med FDB Tiuram eller FDB Orthocid. For en sikkerheds skyld sætter man et insektmiddel til vædsken og bruger denne gang Kaput D. Hvis træerne er stærkt behængt med frugt, får de en gang kvælstofgødning (salpeter eller svovlsur ammoniak).

KØKKENHAVEN. Skalotterne er nu afgroede og tages op, og det gælder om at få dem tørret så hurtigt som muligt ved 35-40 graders celsius. Hvor det ikke kan lade sig gøre at tørre dem ved kunstig varme, må man benytte solen og blæsten og tage løgene i husly, når det regner. Jordbærrene afrankes. Der renses og kultiveres mellem rækkerne – men endelig ikke så dybt at de fine rødder beskadiges.

PRYDHAVEN. Stauder og stedsegrønne planter kan plantes. Stedsegrønne leveres i regelen med indbundet jordklump fra planteskolen. Det er meget vigtigt for et godt resultat, at klumpen ikke er tør. Bedst er det derfor at sætte planten i en spand vand, så jorden kan blive vandmættet. Lærredet følger med ved plantningen, rødderne skal nok finde gennem maskerne. Efter plantningen vandes der grundigt. En spand vand til en middelstor plante er passende.

To brædder på tværs ovenpå og en mand med normale armkræfter ordner let resten. Husk ved hver overskæring får De i virkeligheden to pladestykker med samme skråning, som angivet med numrene på første tegning.

Afrust bilen med

Ta **Rust-a'**

Fjerner øjeblikkeligt rust fra kofanger og andet metal. Beskytter mod nye angreb. Fås i brugsen

M. BRO kem. tekn. fabrik
KONG GEORGSVEJ 19 . Kbhvn. F.

Lysbro

KARTOFFEL GREBE

BEDST KENDT

KENDT SOM DE BEDSTE

LYSBRO FABRIKER · SILKEBORG

-ellers tak
den klarer NURÉN og jeg..

Blot en skefuld NURÉN i det meget varme vand og så hele opvasken op i stativet, hvor den tørrer blank i løbet af få minutter.

Men det alkalifrie NURÉN er også Danmarks mest solgte!

- gå i Brugsen

- så får De endda dividende

